

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BR. 459 — GOD. X

ŠIBENIK, 4. SRPNJA 1961.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

DANI SLAVE

Crni dani naše jugoslavenske teritorije i života, smrskani za nekoliko dana zahvaljujući nepremnosti kraljevske armije, izdajstvu i svim mogućim formama kukavičluka dobili su u majskom proglasu Komunističke partije 1941. godine jednu veliku svetu nadu da je riješenost odabranih sinova naroda nepošteđena borba protiv okupatora i svih domaćih izdajnika, bez razlike.

Ti crni i krvavi dani zbjega, bratoubica, čavli, lanaca, vješala, dušegupki, stratišta, neizmjernog bola sestara i majki, pretvorili su se u sveopći prkos i gnjev.

U tom jezivom rasulu države, glas Komunističke partije, glas Komunističke partije, postao je u pravom smislu glas naroda.

Sada je već dvadeset godina od tih teških i strašnih dana, pa je i pomisao na Ustanak, ustvari nijema zahvalnost i dužna pošta onima čije su humke ostale već prvih dana na bojištu.

A tek kakva je sreća sresti pod suncem stvaraoca našeg života, gotovo da nam se čini, kako nikad nećemo naći prave riječi da bi im se odužili za poziv na Ustanak, za upornost, za herojstvo i za borbu koju su vodili u smislu potvrde poštenih nastojanja pravih boraca protiv okupatora. Mnogo je mostova otišlo u zrak.

Zapaljeni vozovi su sumanuto osvjetljavali puste seoske domove. Cio taj blindirani, avetinjski neprijateljski svijet zastajao je pred porukama onih što su pjevajući išli na vješala.

Njima slava!
Slava svima koji su taj oružani ustanak podigli!

Slava svima onima koji su od otetog oružja neprijatelju ostvarili svoju osvetu i izborili se za život današnjih naraštaja!

Ova trijumfalna Jugoslavija sa građevinama, cestama, izmijenjenim vozovima, školama, univerzitetima, bolnicama, naseljima, fabrikama, branama, novim gradovima, lukama, ljetovalištima, puna obalama gdje se na suncu podižu djeca naše pobjede i slave.

Ova trijumfalna Jugoslavija koja je od Ustanaka do danas prošla kroz teške i uzbudljive borbe za procvat, za veliki smisao one vatre koju je iz pepela razbuktao neustrašivi i nesalomljivi vođa narodnog ustanka.

Ova trijumfalna Jugoslavija puna neizmjerne čistoće i ljubavi prema svemu što je pravedno, na svim relacijama.

Ova trijumfalna i slavljena Jugoslavija koja želi da spomen na Ustanak osjeti svaki čovjek, svako dijete, da se još jednom preživjeli ratnici vide na jezgri domovine i da svojim riječima i radošću potvrde i u miru svoju povezanost.

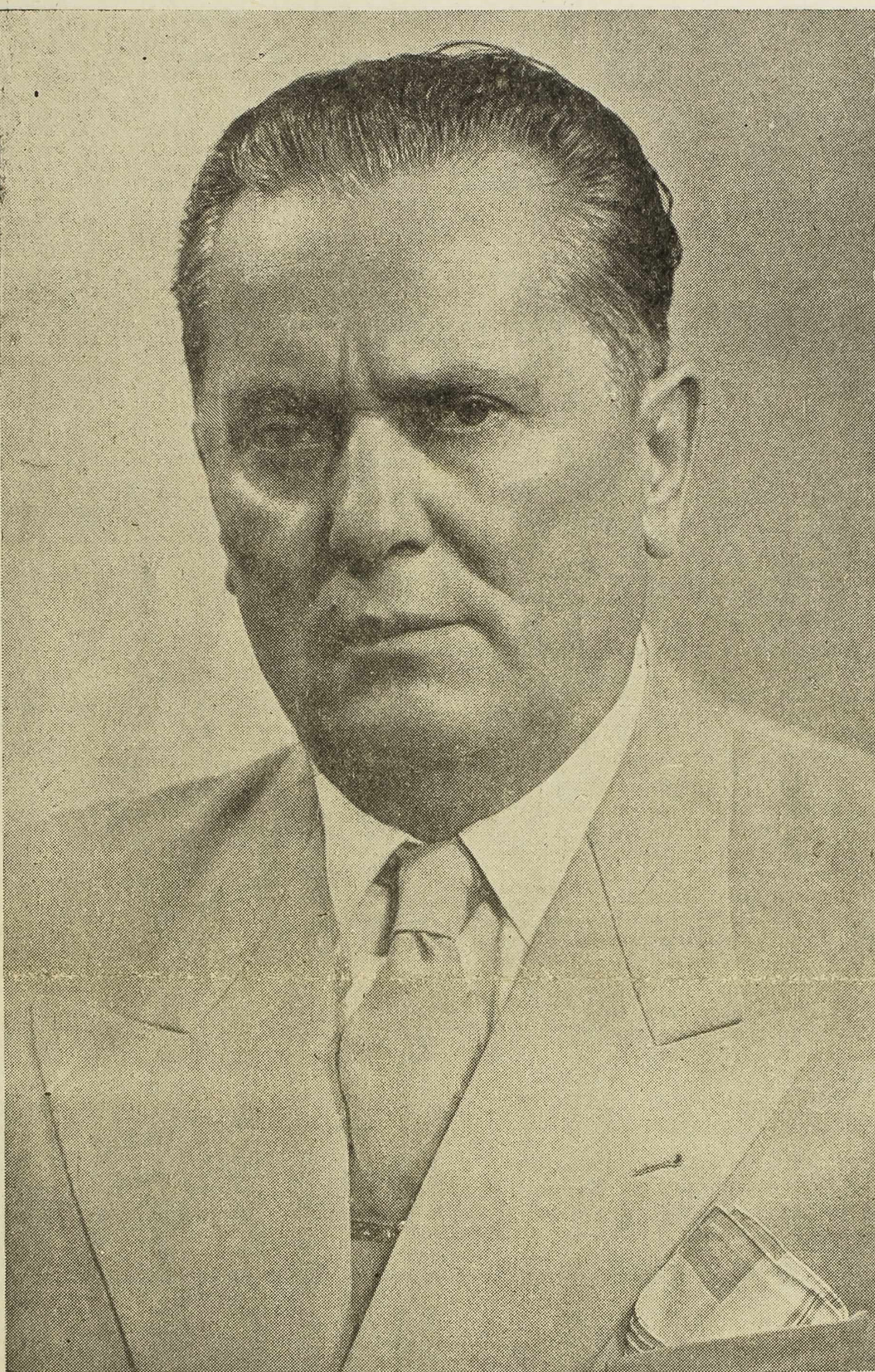
Ovi dani slave općenarodne!
Ovi bijeli dani našeg spokoja koji su na pušci donijeli ustanici!

Ova proslava bezmjerna od uzbudjenja i ljubavi prema domovini!

Ova proslava ponosa i ljepote!
Proslava Ustanaka!

Delegacija Saveza boraca na proslavi u Titovom Užicu

Nakon završetka IV kongresa Saveza boraca Jugoslavije, 12 delegata, koji su zastupali organizacije Saveza boraca šibenskog kotara na ovom kongresu, otputovali su za Titovo Užice, gdje će prisustvovati centralnoj proslavi narodnog ustanka koja se održava na Dan borca, u utorak 4. srpnja ove godine. Na čelu delegacije nalazi se prvoborac Milo Vlahov.

VRHOVNI KOMANDANT DRUG TITO UVIJEK JE SA SVOJIM BORCIMA I SVOJIM NARODOM DIJELIO SVE TEŠKOĆE I RADOSTI

Prije 20 godina na svjetskoj sceni Svjetlo u okupiranoj Evropi

Danas kada otvorimo požutjele stranice kronike događaja, koji su se odigrali na svjetskoj pozornici prije nego što je četvrti jula 1941. godine Komunistička partija Jugoslavije na čelu s drugom Titom donijela odluku o podizanju općenarodnog ustanka protiv okupatora, ispunjeni smo ponosom što je početak narodnooslobodilačke borbe u Jugoslaviji predstavljao otvoreni nagovještaj borbe mračnim silama fašizma u dane kada je Evropa stenjala pod batom njemačkih i talijanskih okupacionih jedinica i njihovih kvasilinskih pomagača. Uostalom podsjetimo se...

U svijetu se, naročito poslije dolaska nacizma na vlast u Njemačkoj, osjećala neposredna opasnost od novog rata. Neuspjeh intervencionističkih pothvata kapitalističkih država da unište tekovine oktobarske revolucije uslovio je stav saveznika prema uređenju Evrope i evropske sigurnosti. Njemački revanšizam potpomognut zapadnim kapitalom sve više pripremao je teren za nastupajuća osvajanja. Strah kapitalističkih i imperijalističkih krugova od proletarijata i revolucije bio je uzrok da su se vlade velikih sila pasivno odnosile prema fašističkoj agresiji. Tako je došlo do poznatih događaja. Evo kako su oni tekli:

1938: Nacistička Njemačka bez protivljenja uspjela je u Versajlskom ugovoru poduzimati »anšlus« Austrije. Munchenski sporazum otvara Hitleru vrata u Čehoslovačku. Nakon komadanja Čehoslovačke, Berlin nastavlja ekspanziju. Propagandni fašistički aparat danonoćno širi parole o životnom prostoru, kolonijama, svjetskoj misiji njemačke više rase i t.d.

1939. Prvi septembra napadom Njemačke na Poljsku službeno je počeo drugi svjetski rat. Svladavši Poljsku Hitler se bacio na zapadne saveznike.

1940. Poslije relativno slabog otpora zauzeta je Francuska. Avioni s kukastim križevima bacaju svoj smrtonosni tovar na Englesku.

1941. Imajući u svojoj vlasti već gotovo sve zemlje zapadne, centralne i jugoistočne Evrope, nacizmu još ostaje da pridobije Jugoslaviju. U februaru te godine Cincar - Marković stavlja do znanja Ribentropu da Hitlerove čete ne trebaju vizu na graničnom kamenu ispod Karavanki. Izdajnička i kapitulantska politika bivše Jugoslavije kulminirala je 25. marta pristupanjem takozvanom Trojnom paktu. I kada je sve izgledalo izgubljeno došao je 27. mart. Partija zajedno s narodom razvija zastavu otpora. Šestog aprila osvanulo je i naše nebo ispunjeno škrlatim nacističkim ubicama. Nespretna i izdajnička vladajuća garnitura prisiljena je na kapitulaciju. Jugoslavija je okupirana. Ali borba će tek sada početi.

Tako je u relativno kratkom vremenu gotovo sva zapadna, srednja i jugoistočna Evropa bila u znaku fašističkih pobjeda nad slabim, ideološko bezbojnim, politički razdjeljenim i

(Nastavak na 2. strani)

Svojim čitaocima čestitamo praznik Dan borca!

NEKA BORBA POČNE

Sastanak CK KPJ u Beogradu 4. VII 1941.

Četvrti jula tisućudevetstotinačetdesetiprve godine! Neka počne oružani ustanak protiv mrskih okupatora, koji su rastrgali Jugoslaviju kao hijene lješinu! Bila je to odluka Politbira Centralnog komiteta Komunističke partije Jugoslavije, jedine partije koja u tim teškim časovima nije napustila svoj narod i nije ga mogla napustiti, jer bi time napustila samu sebe.

Toga dana u okupiranom, ali ne i pokorenom Beogradu sastao se u dubokoj ilegalnosti CK KPJ na svoju historijsku sjednicu. Sastanku je predsjedao drug Tito, čovjek čija je prošlost i mnogogodišnji rad u Partiji bio garancija da će naći i snage i sposobnosti da vodi tu Partiju u najtežim danima koji su bili pred njom. Kao i uvijek, jasnim i odmjerenim riječima izložio je situaciju u zemlji i svijetu, ukazao na povoljne momente za dizanje ustanka i predložio da se neodložno pride formiranju partizanskih odreda u cijeloj zemlji i da se počne s oružanim akcijama protiv okupatora i domaćih izdajnika. Titov prijedlog jednoglasno je primljen. On nije bio samo njegov, nego svih komunista i goleme većine naših naroda. Taj prijedlog iznesen je i prihvaćen s ogromnom vjernošću u pobjedu ideala za koje se Komunistička partija godinama borila. On nije uzimao u obzir logiku evropskih »realista« kojima su slične odluke ličile na neozbiljne avanture, unaprijed osuđene na propast.

Uz odluku o početku borbe protiv okupatora, CK KPJ na toj historijskoj sjednici zaključio je da se u svim partizanskim odredima postave politički komesari kao predstavnici Partije i naroda u njima. Odlučeno je također da se u pojedine pokrajine upute članovi Centralnog komiteta s izvanrednim ovlaštenjima po partijskoj i vojnoj liniji. Tako je u Bosnu i Hercegovinu upućen Svetozar Vukmanović — Tempo a u Hrvatsku Vlado Popović. U Sloveniji se već nalazio Edvard Kardelj. CK je i njega obavijestio o odlukama.

Da bi se upoznala javnost s odlukama na sjednici je zaključeno da se narodima Jugoslavije uputi proglas — poziv na ustanak. Proglas je objavljen 12. jula. U njemu se kaže:

»Narodi Jugoslavije: Srbi, Hrvati, Slovenci, Crnogorci, Makedonci i drugi!... Vi ste bili pobeđeni u ratu, ali niste pokoreni. Slavne tradicije borbe za pravdu i slobodu vaših dedova ne smeju biti zaboravljene. Sada je vreme da pokažete da ste dostojni potomci svojih slavni predaka. Sada je vreme, sada je kucnuo čas da se dignete svi kao jedan u boj protiv okupatora i njihovih domaćih slugu, krvnika naših naroda. Ne prezajte ni pred kakvim terorom neprijatelja. Na teror odgovorajte masovnim udarom po najosjetljivijim tačkama fašističkih okupatorskih bandita. Uništavajte sve — sve što koristi fašističkim osvajačima. Ne dozvolimo da naše željeznice prevoze ratni materijal i druga sredstva koja služe fašističkim hordama u njihovoj borbi protiv Sovjetskog Saveza. Stvorimo od naše zemlje opsednutu tvrđavu za fašističke osvajače.«

Politburo CK izradio je plan za dizanje oružanog ustanka u Srbiji i plan za stvaranje slobodnog teritorija u zapadnoj Srbiji, jer su tamo uvjeti za dizanje ustanka bili najpovoljniji. Do početka ustanka tamo su već bili formirani Valjevski, te Prvi i Drugi šumadijski partizanski odred, a postojao je i čitav niz oružanih grupa. Umjesto Vojnog komiteta formiran je četvrtog jula Glavni štab NOP odreda za Srbiju.

U drugim pokrajinama pripreme za početak ustanka bile su također već gotove ili su se nalazile u završnoj fazi.

U Sloveniji je u junu i do polovice jula formirano 25 oružanih grupa a još 22. juna formiran je Glavni štab partizanskih odreda Slovenije. U Hrvatskoj su se članovi CK KPJ razišli po terenu da partijskim organizacijama pruže pomoć u završnoj fazi priprema. U Zagrebu, Karlovcu, Splitu, Šibeniku i nekim drugim gradovima već su postojale udarne grupe koje su izvodile sabotažne i manje diverzantske akcije. U Lici, Kordunu i Baniji formirani su u selima odredi i štabovi. Funkciju Glavnog štaba vršilo je operativno partijsko rukovodstvo CK KPJ. U Bosni i Hercegovini na sastanku Pokrajinskog komiteta razrađen je plan oružanih akcija, određeno je vojno rukovodstvo i donesena odluka o formiranju vojnih štabova za Bosansku Krajinu, Hercegovinu, Tuzlansku i Sarajevsku oblast. Članovi PK otišli su na teren i njihovo djelovanje brzo se osjetilo. U prisutnosti delegata CK KPJ, Pokrajinski komitet KPJ za Crnu Goru odlučio je 10. jula da se odmah počne s oružanim akcijama. Članovi PK upućeni su na teren da partijskim organizacijama prenesu direktive, a 12.000 ljudi čekalo je da Crnu Goru stanu čistiti od Talijana.

Sve je bilo spremno. Čekalo se samo na znak Partije, pa da u srcu pregažene i pokorene Evrope bukne plamen narodnog gnjeva i da za četiri godine spali one, koji su posegli za slobodom jugoslavenskih naroda.

S. Lj.

PRED DAN BORCA u kasarnama i na brodovima

Ovogodišnja proslava Dana borca u kasarnama i na brodovima šibenskog garnizona, bit će svečanija nego obično. U tom cilju se i vrše detaljne pripreme. U svim jedinicama održavaju se usmene novine na kojima se evociraju događaji iz vremena rata.

Ovih dana nije rijetka slika djetet starije, učesnike narodne revolucije, kako vojnicima i mornarima govore o svojim najzabudljivijim doživljajima iz ratnih dana. Ova forma upoznavanja vojnika pokazala se kao vrlo korisna i za vojnike interesantna. U kasarnama se mogu vidjeti novi brojevi vojničkih zidnih novina koje pripremaju i uređuju vojnici, a koje su posvećene Danu borca.

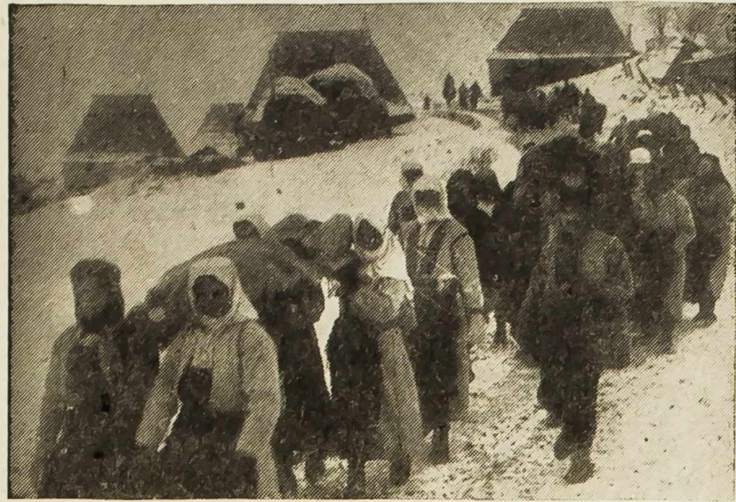
Da bi se vojnici što bolje upoznali sa značajnijim događajima iz vremena rata i sa pojedinim historijskim datumima, u jedinicama se održavaju posebne priredbe pod nazivom »Pokaži što znaš«. Ovdje se vojnici i mornari takmiče u davanju odgovora na pitanja iz naše ratne prošlosti. Najboljima se dodjeljuju nagrade.

U Kasarni narodnog heroja »Rade Končara« otvorena je izložba fotografija iz prvih dana ustanka u pojedinim krajevima naše zemlje.

Uoči ovog značajnog praznika, pripadnici garnizona odat će poštu borcima palim u ratu. Zajedno s ostalim društvenim organizacijama bit će položen vijenac pripadnika garnizona na kosturnicu palih boraca.

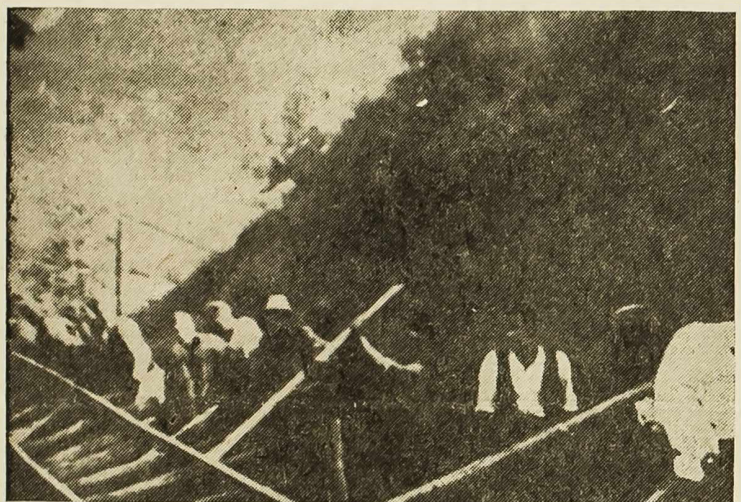

Zene su od prvog dana aktivno sudjelovale u borbi s puškom u ruci ili pomažući svoju vojsku. Na slici: žene prenose ranjenike.

Partizanska zasjeda

Narod je na sve moguće načine pomagao borbu protiv neprijatelja. Na slici: seljaci ruše željezničku prugu.

Iz ratne kronike SKOJ-a

14. SRPNJA 1941. U okupiranoj zemlji Centralni komitet SKJ-a izdaje proglas omladini Jugoslavije: U borbu za oslobođenje naših naroda! SKOJ ima 30.000 članova. U gradovima skojevci organiziraju udarne grupe. Već prvih dana u šumama našlo se 15.000 skojevaca.

4. KOLOVOZA 1941.. Udar na grupa Slavka Komara izvršila je usred Zagreba sjajnu akciju. U po bijelog dana kod Botaničkog vrta ubijeno je bombama iz zasjede 28 ustaša.

30. RUJNA 1941. Opet velika akcija u Zagrebu. Udar na četvorku Ivana Šibla napala je tri njemačka avijatičara u Zvonimirovoj ulici. Jedan avijatičar bio je ubijen a dvojica ranjena. Jedan od članova hrabre četvorke uhvaćen je i osuđen na smrt.

1. SVIBNJA 1942. Usprkos talijanskim fašistima okupirani Split slavi praznik rada. Skojevac Vladimir Romkulin postavio je na krovu gimnazije crvenu proletersku zastavu. Na brodogradilištu vijorilo se tog jutra 15 crvenih zastava.

PROSINAC 1942. U partizanskim jedinicama bori se protiv okupatora i domaćih izdajnika 20.000 skojevaca. U prvim teškim okršajima s neprijateljem izgubilo je živote 18.000 mladih komunista.

4. SVIBNJA 1944.. U Drvaru na Drugom kongresu USAOJ-a izneseni su podaci o golemom doprinosu omladine i SKOJ-a borbi protiv neprijatelja. U jedinicama Narodno - oslobodilačke vojske nalazilo se tada više od 35.000 skojevaca.

SVIBANJ 1945. U narodno-oslobodilačkoj borbi dao je SKOJ 56 narodnih heroja. Ordenom narodnog oslobođenja odlikovano je 100.000 skojevaca za borbene zasluge u ratu.

Prije 20 godina na svjetskoj sceni SVJETLO U OKUPIRANOJ EVROPI

(Nastavak sa 1. strane)

vojnički nepripremljenim armijama evropskih država. Vojske su doživljavale poraze za porazima a želja naroda za otporom nije nalazila odraza u nepripremljenim vojskama. Pojedinačni otpori naroda, usamljeni i ograničeni na neka mjesta ili gradove, nailazili su na srove represalije. Uskoro Hitler je pravac svojih osvajanja okrenuo prema Sovjetskom Savezu, stavljajući na taj način van snage ugovor o nenačajanju i trgovini između Sovjetskog Saveza i Njemačke sklopljen 1939. godine.

Potrebno je spomenuti još neke okolnosti. Sedmi kongres Kominterne naglasio je, naime, neophodnost borbe protiv fašizma i rata, ukazao na taktiku narodnih frontova i istakao osnovnu parolu: svi u borbu protiv fašizma i rata. Ta revolucionarna parola bila je u dijelu rukovodstva KP sve do Hitlerova napada na Sovjetski Savez znatno oslabljena činjenicom spomenutog sporazuma između Njemačke i Sovjetskog Saveza. Što se tiče socijaldemokratskih snaga, od njih se nije ni očekivalo da će zauzeti energičniji stav prema fašističkoj najezdi, jer su po svojim političkim i idejnim shvaćanjima bile zapale u duboku krizu. Predsjednik Belgijske radničke (socijalističke) partije samovoljno je, na primjer, raspustio partiju prilikom napada Nijemaca na Belgiju. U Danskoj je prilikom Hitlerova napada bila na vlasti koaliciona vlada socijal-demokrata i liberala, a ta ista vlada sklopila je s Berlinom 1939. sporazum o nenačajanju. Vodstvo te partije službeno je osuđivalo pokret otpora u zemlji još 1943. nazivajući ga djelom »komunista i šovinista«.

Stav Komunističke partije Jugoslavije nasuprot nekim dezorijentirajućim stavovima pojedinih partija, bio od samog početka na pozicijama revolucionarne borbe protiv rata i fašizma. O tome svjedoči pomoć španjolskim revolucionarima, a slično je bilo također kada je Čehoslovačkoj zaprijetila opasnost od Hitlerova napada. Pod utjecajem Komunističke partije Jugoslavije više desetina tisuća dobrovoljaca javilo se za pomoć Čehoslovačkoj, vjerujući da će ona prihvatiti borbu protiv nacističke najezde. Dakako, to je samo dio aktivnosti Komunističke partije protiv fašizma i rata. Događaji koji su slijedili nakon 25. marta to najbolje ilustriraju. Da takav stav Partije nije bio nikakva slučajnost govori i formiranje Vojne komisije CK (na čelu s drugom Bakićem), koja je imala zadatak da u slučaju rata utječe na vojno komandovanje. Pred ulazak Nijemaca u Zagreb CK je održao sjednicu, na kojoj je odlučeno da se pošalje delegacija u štab Četvrtice armije i da se zatraži oružje za radnike i antifašiste. Kroz te događaje, preko priprema na ustanak, pa sve do historijskog poziva na oružanu borbu, Komunistička partija Jugoslavije dosljedno je provodila liniju otpora i otvorene borbe protiv fašizma.

Zahvaljujući takvoj politici, narodi Jugoslavije pošli su u oslobodilačku borbu protiv okupatora i domaćih izdajnika u vrijeme dok je Evropom vladao teror i nasilje fašističke okupacije. Ustanak naroda Jugoslavije bio je svijetla tačka u mraku koji je vladao Evropom.

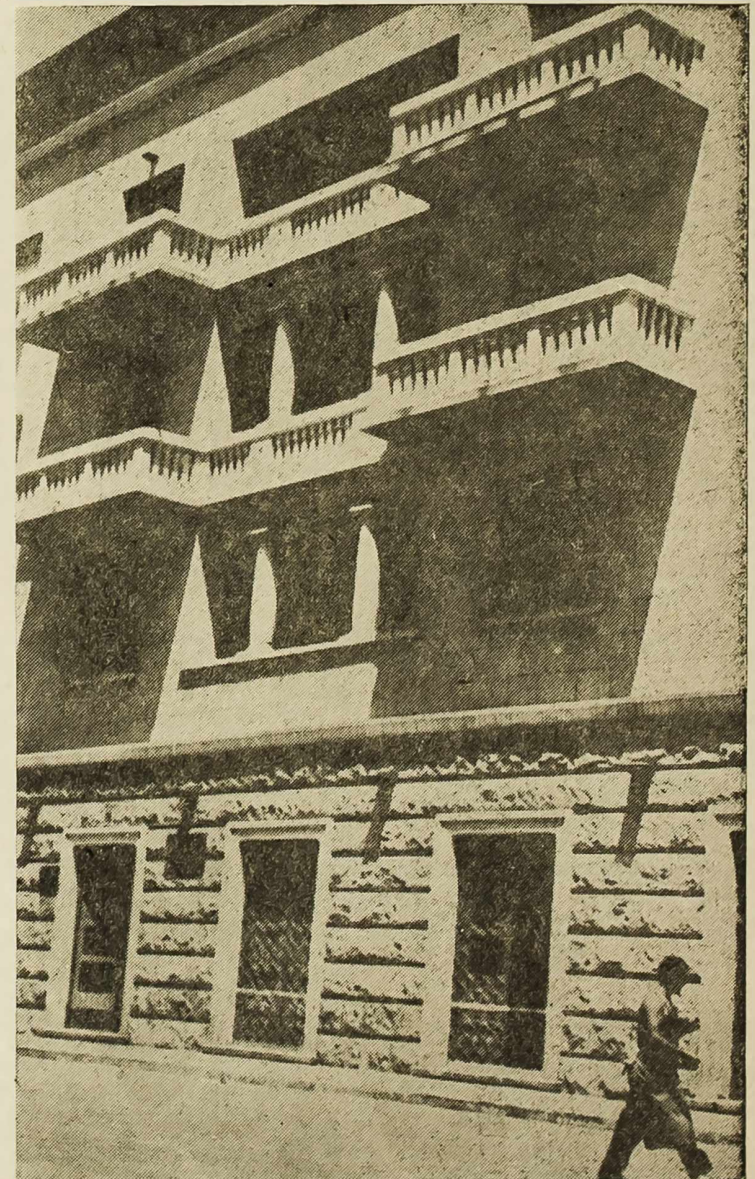
BUKOVICA 1941.

Kapitulacija bivše Jugoslavije zatekla je kistanjsku općinu bez partijske organizacije. Na inicijativu Nikice Popovića, pečarskog radnika koji je poginuo od Talijana i četnika početkom 1943. u Dobropoljcima, Pere Vejnovića, zidarskog radnika, koji su u to vrijeme došli iz Beograda kao članovi KPJ, Voje Masnikose, pravnik koji se već nalazio u svom rodnom mjestu u Ivoševcima kao član KPJ i Dušana Štrpca, omladinca - simpatizera naprednog radničkog pokreta, formirao se partijski aktiv. Aktiv je formiran početkom maja 1941. god u zaseoku Čučevo. Na prvom sastanku donijet je zaključak da se odmah pođe u Šibenik i uspostavi veza s Okružnim komitetom KPJ za sjevernu Dalmaciju, te da se od okružnog komiteta zatraže direktive za daljnji rad, a osobito u

vezi organiziranja partijskih ćelija. Aktiv je na ovom sastanku izvršio raspodjelu djelovanja svojih članova među masama, stvarajući tako uslove za proširenje partijskih aktivna. Oko 20. maja 1941. godine, Nikica Popović se vraća iz Šibenika sa konsultiranjem sa Okružnim komitetom Šibenik u vezi s proširenjem partijske organizacije u Bukovici. S njim dolaze srednjoškolski Vlado Despot (poginuo 1942. pri oslobođenju Livna) i Simo Dubajić, članovi Partije - omladinci. Po direktivi 25. maja 1941. Komitet se sastao Okružnog komiteta, formiran je

(Nastavak na 3. strani)

Da se ne zaboravi

Mnogi naši građani sjećaju se prvih mjeseci oslobođenja Šibenika, kada je u njemu bilo sjedište ZAVNOH-a, vrhovnog predstavničkog tijela naroda Hrvatske. Sjećaju se njegove aktivnosti ne samo na političkom, već i na kulturnom polju, kada su njegovi članovi priredivali brojne priredbe u kojima su nastupali naši renomirani umjetnici. I u političkom pogledu ZAVNOH je vrlo aktivno radio u Šibeniku, što je i razumljivo, jer se bližilo konačno oslobođenje zemlje, pa je trebalo pripremiti akte od najveće zakonodavne važnosti naše Republike. Sjedište ZAVNOH-a bilo je u ovoj zgradi općine i carinarnice za vrijeme od 1. I. 1945. tj. do dana oslobođenja Zagreba.

M. D.

Prvi šibenski partizanski odred

Pod jednom šibenskom tvrđavom održan je 10. kolovoza 1941. godine sastanak šestorice članova Partije. Pepo Polak - Marijan, Joso Vukičević, Miro Višić, Krsto Ljubičić - Meho, Zdravko Bego, Jere Belamarić dogovarali su se o posljednjim pripremanjima za izlazak Prvog šibenskog partizanskog odreda na planinu Prominu. Taj odred je formirao Mjesni komitet KP. Komandant odreda bio je Pepo Polak - Marijan, politički komesar Joso Vukičević, zamjenik komandanta Krsto Ljubičić - Meho i zamjenik komesara Miro Višić.

U to vrijeme probrati se do Promine, predstavljalo je zaista veliku opasnost. Odred su većinom sačinjavali omladinci, koji su bili provjereni u prethodnim akcijama, a brojio je 31 borca. Pošao podne 12. kolovoza odred je pošao iz Šibenika na izvršenje zadatka. Naravno, da se iz grada nije krenulo u grupi već su pojedinačno pošli u pravcu Piska, gdje je bilo dogovoreno mjesto sastanka. Borci su bili naoružani pištoljima i bombama, a neki su nosili polugu i ključeve za šarafe što je imalo da posluži za rušenje željezničkih pruga. Na Pisku ih je dočekao omladinac Krsto Zlatović, koji je imao zadatak da pribavi oružje za pripadnike odreda. Oko 19 sati svi su borci već bili na Pisku.

MARŠ PREMA PROMINI

Nakon kraćeg dogovora na kojem su se borci upoznali s borbom zadatkom, uslijedio je marš u pravcu planine Promine. Sutradan u rano jutro borci su stigli do Danila, gdje su morali da ostanu preko dana. Put ih je dalje vodio prema Konjevratima a zatim do kanjona Cikole. Odred je imao namjeru da uspostavi vezu sa nekim okolnim selima. Za sklonište preko dana borci su koristili upravo taj kanjon Cikole u kojem su se zadržali gotovo tri dana. To vrijeme

je korišteno za vojnu obuku. Svaki trenutak je najsavjesnije upotrebljen da bi borci što bolje upoznali svoje oružje, a isto tako su upoznati i sa taktikom borbe protiv fašista.

U noć 16. kolovoza borci su izbili na prilaze Promine. Izgledalo je da je put sasvim siguran. Bili su na domaku prve baze odakle je trebalo uspostaviti vezu s drugim partizanskim odredima. U zoru 17. kolovoza, stigli su do jednog omanjeg gaja kod Miljeva. Tu su se borci zadržali, jer nisu htjeli da nastave marš prije nego što ispitaju teren. Doznali su, naime, da se u Miljevcima nalaze ustaše. Međutim, neprijatelj je vjerojatno bio obaviješten o kretanju odreda. Već u rano zoru talijani su nastupali iz tri pravca, koji su vodili pored gaja što su ga zaposjeli borci šibenskog odreda.

Neprijatelj, čije su snage bile daleko nadmoćnije, otvorio je vatru. Naši borci su zauzeli položaj iza kamenih ograd, ali još nisu odgovorili vatrom, jer su htjeli da neprijatelj pride što bliže. A zatim, na bliskom ostojanju odpočela je borba. Odred nije uspio da odbije neprijatelja. Bio je opkoljen. Svakako je trebalo probiti neprijateljski obruč. Odlučeno je da se borci podijele u grupe, koje su imale zadatak da borbom ispitaju najslabije mjesto obruča, a zatim da se na tom mjestu izvrši glavni udar i proboj. Borba se već vodila prsa o prsa. Tri grupe su uspjele da probiju obruč na juriš bombama. Međutim, četvrti grupi je ponebalo municije i nakon toga je bila zarobljena. Nekoliko dana kasnije Talijani su u Drnišu strijeljali osam boraca iz te grupe. Neki od njih povedeni su na stratište sa teškim ranama, koje su zadobili u borbi.

Grupa od 20 boraca, nakon probijanja neprijateljskog obruča, uvrstila se iza jedne kamene ograde i uspješno je vatrom odbijala sve napade fašista. U tom

okršaju jedan drug je bio smrtno ranjen, a drugi zadobio je teške rane, koje nisu bile opasne po život. Borci su bili gotovo sasvim iscrpljeni od jake vrućine i pomankanja hrane. Jedino im je ostala jedna četurica vode, koja je najprije ponudena ranjenicima. Tu su dočekali veće a onda su se dohvatili Promine.

U PRAVCU DRVARA

Seljaci, Hrvati i Srbi bili su prijatno iznenađeni kada su saznali kako se borio odred u kome su se u većini nalazili Hrvati. Sad im je bilo jasno da je ustanak zahvatio ne samo Drvar i Bosansku krajinu nego i Dalmaciju. Osvjedočeni junaštvom boraca Šibenskog partizanskog odreda, narod je bio spreman da im pomogne, da ih nahrani i da ih obavijestava o pokretima Talijana itd. Talijani, međutim, često su dolazili do podnožja Promine, ali dalje u planinu nisu smjeli. Odred je iskoristio taj predah za odmor i za politički rad među seljacima, kao i za uspostavljanje veze sa Drvarom.

23. kolovoza uspostavljena je veza s Drvarom preko druga Ljube Babića. On je poručio da se odred prebaci do partizanskih snaga koje su već držale front na Risovcu, a zatim da krene u Drvar.

24. kolovoza. U noći borci su krenuli. Netom su prešli cestu željezničku prugu i riječicu u Kosovu polju, naišli su na talijansku zasjedu koja je odmah otvorila vatru. Komandant Marijan nije dozvolio nikakvu zabunu: »Naprijed, samo naprijed!« Borci su se osamostalili - šestorica su se probili bombama i preko sela Biskupije stigli u Polaču. Druga grupa sa komandantom također se probila pa je preko veze stigla u Bukovici. Treća grupa je tek sutradan uspjela da se preko Kosova polja prebaci u Polaču.

BUKOVICA 1941. ZBOROVI BIRAČA

(Nastavak sa 2. strane)

edu masama ne samo na užem jelu općine Kistanje, već i u eloj Bukovici (Benkovac, Obvac, Skradin, Stankovci, Mokpolje, Radučić, Promina itd.) masama je provedena direktna Partija, da se oružje, koje pođu pojedini skriva i da se predaje okupatoru, zatim da drugovi, koji su kompromitirani, ne daju u ruke okupatoru, č da stupe u ilegalnost i foriraju udarne grupe — odrede. Prvom polovinom juna 1941. dline Mjesni komitet KP sasoo se po treći put radi analiranja svog rada na terenu i bređivanja novih zadataka. Tom ilikom je odlučeno da se u im selima i zaseocima, gdje za postoje uslovi, formiraju pariske organizacije — ćelije.

Uporedo s razvojem partijskih ganizacija na općini Kistanje u Bukovici, formirane su i omizacije SKOJ-a. Općinski komitet SKOJ-a, koji su sačinjali: Vlado Despot, Dušan Mažirada, Grčić Obrad, Dubajić Sio i Dušan Štrbac, otpočeo je s rmiranjem skojevskih grupa o svim selima i zaseocima Buovice. Kao osnovni zadatak red organizaciju SKOJ-a postajeno je da se što masovnije ouhvati cijela omladina u izvršanjju pojedinih zadataka, da se počne s opismenjivanjem omladine, obučavanjem u rukovanju oružjem i pripremi za diverzantske akcije. Za kratko vrijeme u svakom selu je postojao entar za obuku omladinaca i

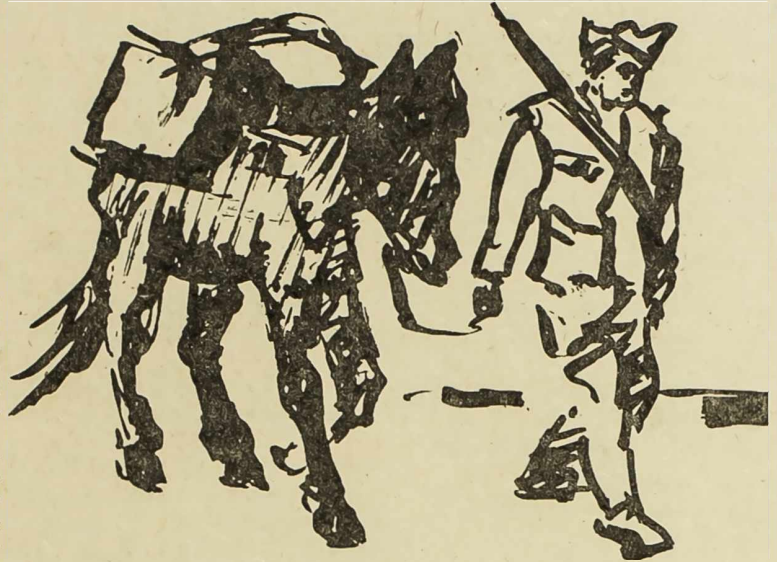
omladinki u rukovanju oružjem. Već u augustu 1941. u svim selima i zaseocima Bukovice osnovane su partijske ćelije s najmanje od tri člana. Za pomoć u radu mladih partijskih organizacija u selima Bukovice, Okružni komitet šalje u augustu 1941. svoje članove i to Sekulić Nikolu - Bunka, Družić Ivu - Valenta i druge. Pošto su se partijske organizacije učvrstile, članovi okružnog komiteta daju direktive da se otpočne s organiziranjem oružanih diverzantskih akcija protiv Talijana.

Partijsko rukovodstvo u Bukovici odmah je pristupilo organiziranju oružanih grupa, koje su trebale da se priključe oružanim grupama iz Šibenika, Zatona i Vodica radi zajedničke akcije. Bilo je sakupljeno oko 100 naoružanih dobrovoljaca.

Sakupljanjem ovih naoružanih grupa i čekajući na akciju, postavio se pred partijske organizacije, a posebno pred Mjesni komitet problem kako organizirati ishranu ljudstva. U tu svrhu partijske organizacije su osnovale prehrambene odbore, tj. od-

bore »Narodne pomoći«. Oni su imali zadatak da kod naroda prikupljaju hranu, odjeću, oružje i drugo za ilegalne grupe ljudi koji su se već nalazili u šumama. Način prikupljanja ovih sredstava bio je postavljen na bazi stroge dobrovoljnosti. U svim selima i zaseocima postojali su ovi odbori u čiji sastav su birani najpošteniji ljudi. Radi rukovođenja s ovim odborima, Mjesni komitet KP formirao je i Općinski odbor »Narodne pomoći«, u čiji sastav su ušli: Stevo Karanović (poginuo 1942. godine u borbi na Promini) Stevan Mažibrada i Ignjatije Macura.

Sve većim razvojem partijskog rada i prijemom novih članova u KPJ postavili su se pred Mjesni komitet i širi zadaci. U decembru 1941. godine Mjesni komitet prerasta u sektorski Komitet za Bukovicu i proširuje se sa dva nova člana: Stanka Tišmu (poginuo 1943. godine od Talijana) i četnika u Dobropoljima) i Voje Mastikose. U jesen 1941. godine pred partijsku organizaciju u Bukovici postavljen je zadatak: formiranje partizanskog odreda i organizaciju prijema i sprovođenja partizanskih grupa iz Primorja za Liku. Ovaj zadatak je partijska organizacija uspješno izvršila — organizirala je kanale za prebacivanje ljudstva za Liku, formirala je Bukovački partizanski odred, koji je kasnije bio jezgro za formiranje bataljona »Bude Borjan«.

Partizanski konjevodac

Ignjatije Macura

Aktuelna tema

Srednjoškolci u poduzećima

Gimnazijalci u tvornicama i nazija za vrijeme školovanja oduzećima nisu u našoj zemlji provode oko dva mjeseca na praoovost. Već drugu godinu srednjoškolci pored učenja imaju još jedan zadatak — privikavanje na je praksa pokazala niz vrlo korisnih elemenata za daljnji razvoj

učenika i njegove ličnosti. Pored teoretskih znanja, koja im pruža škola, učenici se upoznaju s proizvodnjom, radom i životom privrednih organizacija, i mnogi od njih se upoznaju sa zanimanjima za koja su ranije jedva i čuli a kojima se sada opredjeljuju.

Da li je u cijeloj Hrvatskoj akcija uključivanja gimnazijalaca u praktičan rad išla glatko bez nerazumijevanja? Sigurno da nije. Mnoga poduzeća nisu pokazivala, i još uvijek ne pokazuju dovoljno razumijevanja prema zahtjevima škola da im omogući praktičan rad za njihove učenike.

Međutim, ne treba uvijek osuđivati privredne organizacije, koje nisu ničim direktno stimulirane da puste u svoje pogone gimnazijalce nevjeste poslu, koji su u stanju da zbog neupućenosti prouzrokuju i značajnije materijalne štete. Poduzeće u prvom redu mora voditi računa o svom poslovanju pa onda o svemu ostalom, a učenici, koliko god je to korisna akcija, ipak u privrednim organizacijama ometaju normalno tempo proizvodnje.

Primjedbe da se u poduzećima ne daju najbolja i »najčistija« radna mjesta učenicima može se opravdati i time što poduzeće ima svoje obaveze prema kooperativima i tržištu pa se ne može na izvjesno vrijeme odlučiti da ta mjesta prepusti gimnazijalcima. Istina, međutim, učenici često ne dolaze pod nadzor najkvalitetnijih stručnjaka jer su oni potrebni na drugom mjestu, ali i tu bi trebalo ubuduće mijenjati kriterij pa staviti u zadatak poslovođama i predradnicima, odnosno šefovima pojedine proizvodnje, da za učenike osiguraju kvalitetniji kadar, kako bi mladi i djevojke imali znatno više koristi od praktičnog rada u privrednim organizacijama.

Koliko je gimnazijalaca u Hrvatskoj radilo prošle i ove godine u privrednim organizacijama teško je reći, jer mnoge škole nisu o tome poslale izvještaje. Pozitivno se zna da je u prošloj godini u Zagrebu, na primjer, u oko 120 privrednih organizacija radilo ukupno oko 2.000 mladića i djevojaka iz srednjih škola (uglavnom gimnazija). Više stotina gimnazijalaca i gimnazijalki provelo je po nekoliko tjedana u poduzećima Rijeke, Splita, Šibenika, Pule, Osijeka, Varaždina, Dubrovnika, Karlovca, Čakovca i drugih gradova i kotarskih centara u hrvatskoj. Njihov broj je u prvim mjesecima ove godine bio znatno veći nego u 1960. godini. Samo u Zagrebu je ove godine u privrednim organizacijama bilo na praksi oko 4 hiljade učenika ili gotovo dvostruko više nego lani. Slično je i u ostalim gradovima i industrijskim centrima.

Da li se učenici trebaju upućivati u svako poduzeće na području komune ili ne, jedno je od aktuelnih pitanja o kojima se raspravlja kako u organima narod-

nih odbora tako i u školama.

Opravdano je mišljenje da bi trebalo odrediti koje privredne organizacije su najpodesnije za upućivanje učenika na proizvodni rad. U pojedinim kolektivima već su određeni pogoni u kojima učenici mogu najviše naučiti.

Izvjesne žrtve poduzeća će trebati da podnesu, ali one će se isplatiti, jer nisu ništa drugo nego jedna dugoročnija investicija u kadrove.

Unošenje proizvodnog rada u program nastave općobrazovnih škola ne smije biti jednostrana akcija škola i prosvjetnih organa. Stoga je pozitivna aktivnost koja se primjećuje u posljednje vrijeme u Zagrebu i još nekim gradovima gdje se pristupilo osnivanju komisija čiji bi zadatak bio da se bave organizacijom proizvodnog rada učenika. Jedna takva komisija obrazovana je i u Zagrebu pri Gradskom zavodu za školstvo. Svaka izolirana akcija bila bi osuđena na neuspjeh. Jedino će suradnja škola, prosvjetnih organa i poduzeća na unapređenju proizvodnog rada u programu školske nastave dati željene rezultate. P.K.

ovih dana u zemlji

Zasjedanje Sabora

Dva izvještaja Izvršnog vijeća — o kretanju privrede u prva četiri mjeseca ove godine i o stanju, nekim problemima i zalacima u oblasti fizičke kulture, zatim sedam zakonskih prijedloga i tri prijedloga odluka iz različitih oblasti našeg društvenog i privrednog života — bili su predmet rasprave na ovom zasjedanju Sabora. U centru pažnje bio je izvještaj o kretanju privrede, o kome se raspravljalo na zajedničkoj sjednici Saborskih domova. Izvještaj je u ime Izvršnog vijeća obrazložio Milutin Baltić, predsjednik Odbora za privredu Izvršnog vijeća. Ovaj je izvještaj bio im zanimljiviji što su u njemu data zapažanja o privrednim kretanjima u Republici nakon uvođenja novih privrednih mjera.

Potpredsjednik Sabora Nikola Sekulić podnio je na ovom zasjedanju ekspozu u povodu nacrtu Zakona o visokoškolskom obrazovanju, a Milan Mišković obrazložio je izvještaj Izvršnog Vijeća o stanju u oblasti fizičke kulture, koji je također izazvao živu raspravu među narodnim zastupnicima. Sabor je, nakon dvoinevng rada odobrio izvještaje i prihvatio predložene zakone i odluke.

Sjednica Izvršnog vijeća

Neposredno pred zasjedanje Sabora sastalo se i Izvršno vijeće. Ono je razmotrilo izvještaj o kretanju privrede u prva četiri mjeseca, te više zakonskih prijedloga što ih je uputilo Saboru na razmatranje. Prilikom razmatranja kretanja privrede istaknuto je da se već danas zapaža tendencija stabilizacije i ravnomjernijeg kretanja proizvodnje u nekim privrednim granama. Izvršno je vijeće također prihvatilo prijedlog odluke o naknadi troškova prijevoza sredstvima javnog saobraćaja za dolazak i povratak s posla. Prema toj odluci službenicima republičkih organa nadoknađuju se troškovi prijevoza iznad 600 dinara mjesečno od početka travnja ove godine.

Osnovan novi odbor

Nedavno je formiran odbor za regionalni razvoj Izvršnog vijeća Sabora i održao svoju prvu sjednicu. Osnivanje ovog novog odbora rezultat je situacije u kojoj općine i kotari sve više pažnje posvećuju kompleksnom ekonomskom i društvenom razvoju svojih područja. Međutim, to često izaziva nesuglasice između pojedinih kotara i komunaa, koje prave neopravdane administrativne granice među sobom, a i pomanjkanje propisa o dugoročnom regionalnom planiranju otežava pravilno investiranje. Zato se osjetila potreba za osnivanjem ovakvog odbora koji bi koordinirao rad i komunaa i republičkih organa koji rješavaju probleme regionalnog planiranja. Odbor će, prema usvojenom programu rada, proučiti već izrađene regionalne planove te razmotriti sedamdesetak urbanističkih planova koji se izrađuju ili su već dovršeni.

Jubilarne svečanosti

U prisustvu 20.000 građana u Sisku je svečano proslavljena 20-godišnjica osnivanja prvog partizanskog odreda u Hrvatskoj. Kako je poznato taj je odred osnovan 22 lipnja 1941. godine u obližnjoj šumi Brezovici odmah nakon napada Njemačke na Sovjetski Savez. To je ujedno prvi partizanski odred u zemlji. Na velikom narodnom zboru koji je tim povodom održan govorili su Vlado Janić i Marijan Cvetković.

I u Slavanskom Brodu u tvornici »Đuro Đaković« održana je prigodna svečanost u povodu 20-godišnjice partijske konferencije za okrug Slavonski Brod. Toj su svečanosti, pored ostalih, prisustvovali i Marijan Brečelj i Lutvo Ahmetović. Tim povodom zaoblježena je i jedna radna pobjeda kolektiva tvornice »Đuro Đaković«. Predana je jugoslavenskim žljeznicama prva Diesel-lokomotiva izrađena u našoj zemlji.

Na posljednjoj sjednici Narodnog odbora kotara bilo je govora o radu zborova birača na području kotara. Tom prilikom je istaknuto, da su zborovi birača u prošloj godini bili jedan od stalnih oblika uključivanja građana u vršenju javnih funkcija. Većina narodnih odbora općina raspisivala je zborove birača za čitavo područje općine tri puta u prošloj godini, jedan dio, prema prikupljenim podacima, održao je dva puta, dok je prema evidenciji, najmanje zborova birača održano u općinama Oklaj i Tijesno. Međutim, u gotovo svim općinama održavalo se i mimo toga pojedinačnih zborova za pojedine izborne jedinice.

Nasuprot tome, zborovi proizvođača u privrednim organizacijama održavali su se mnogo manje i to uglavnom radi rasprave društvenog plana i budžeta, a za ostala pitanja samo pojedinačno. To pokazuje da se zborovima proizvođača u svim općinama ne poklanja dovoljno pažnje. Jačanju i usavršavanju ove institucije moramo pokloniti daleko veću pažnju i razvijati je sa više osjećaja odgovornosti. Danas je to od posebne važnosti osobito kad imamo u vidu da primjena novih privrednih mjera iziskuje potrebu široke mobilizacije proizvođača što je od velike važnosti da se pravilno shvati njihova suština za daljnji naš razvitak. Pri tome veliku ulogu treba da odigraju društveno - političke organizacije, a u prvom redu sindikalne i Socijalistički savez.

Svi narodni odbori općina izvršili su zakonsku obavezu i putem zborova birača raspravljali su o nacrtu društvenog plana i budžeta, radu školskih odbora, zatim su razmatrali raznu komunalnu problematiku kao što su elektrifikacija sela, popravak putova, reguliranje čuvanja polja itd. U Šibeniku, Kninu i Drnišu još su raspravljali o stambenoj problematici i nekim drugim pitanjima. Ipak treba ukazati na problem da se u jednom dijelu sela našeg kotara rijetko održavaju zborovi birača. Postavlja se pitanje, kako i na koji način narodni odbori i odbornici održavaju kontakt sa svojim biračima u ovim mjestima i kako vrše aktivizaciju naroda na rješavanju postojećih problema.

Učešće birača na zborovima u pojedinim općinama je različito. Tako, na primjer, u općini Drniš zborovima prisustvuju 21 posto birača, Kistanje 16, Knin 29, Oklaj 16, Primošten 36, Skradin 23, Šibenik 18, Tijesno 45 i općini Vodice 27 posto, dok za općinu Stankovci nedostaju podaci. Za prilično velik broj sela karakteristično je da na zborove birača dolazi samo po jedan predstavnik domaćinstva i da je procenat žena obično znatno manji, dok u nekim selima žene uopće ne prisustvuju zborovima birača.

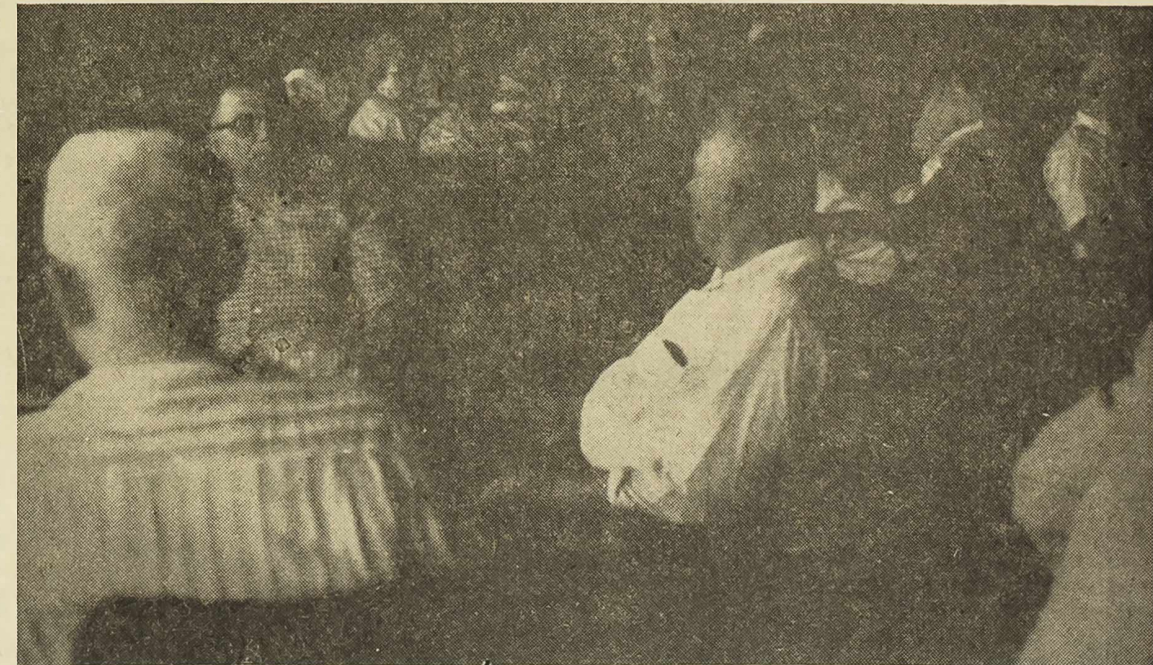
Iz navedenih podataka se vidi da su zborovi birača nedovoljno posjećeni, osim u nekim izbornim jedinicama gdje se ponekad sazivaju i na inicijativu birača. Zborovi su loše posjećeni upravo tamo gdje su manje aktivne političke organizacije, gdje se oni slabije pripremaju i gdje se na dnevni red stavljaju pitanja koja za birače nisu od naročnog interesa. Slično stanje je i kod onih zborova birača gdje se o njihovim zaključcima i prijedlozima ne vodi dovoljno računa. Često se ističe da odbornici nisu dovoljno aktivni u svojim izbornim jedinicama, da malo raspravljaju s biračima, naročito oni u privrednim organizacijama, o raznim problemima narodnog odbora, mjesta i poduzeća. Ova je konstatacija tačna za ne mali broj odbornika. Tačno je i to da političke organizacije i odgovorni drugovi iz narodnih odbora ne ukazuju u dovoljnoj mjeri odbornicima na njihove slabosti, dužnosti i obaveze. Organizacije Socijalističkog saveza i sindikati dužni su da vode stalnu brigu o radu zborova birača i zborova proizvođača i da na svojim sastancima, više nego do sada, raspravljaju o tim problemima i poduzimlju političke mjere za njihovo rješavanje.

Preko zborova birača, koji su se već dosad razvili u značajni društveni činilac, treba osigurati još veću inicijativu i još širu kontrolu građana u donošenju raznih odluka i rješavanju problema komune. Slabosti, koje su se javljale u vezi s radom zborova birača, proizlaze uglavnom iz nedovoljno odgovornog odnosa prema ovom važnom obliku našeg komunalnog mehanizma. Zato je potrebno da i narodni odbori i drugi organi komune sva važna pitanja potpuni je i blagovremeno iznose pred zborove birača, te da se s najvećom pažnjom odnose prema mišljenjima, kritici, primjedbama i prijedlozima građana. Na prijedloge građana potrebno je davati iscrpne odgovore i posebno objašnjavati svoje stavove koji proizlaze iz naše politike, pronalaziti mogućnosti rješenja pojedinih zahtjeva birača - jednom riječju polagati računa o svom radu. Zapostavljanje zborova birača, neodgovoran odnos prema njima, slabi interesiranje građana za rad ove institucije, podgrizava važan oblik neposrednog učešća građana u radu komune i razvijanja komunalnog sistema.

Nije svejedno kako će pojedini organi lokalne samouprave djelovati, to jest, da li će to biti skupovi koji će formalno ispunjavati ono što im je sistemom stavljen u zadatak, to jest u osnovi birokratski, ili će njihovo djelovanje biti takvo da zahvate probleme u njihovoj suštini, otkrivaju ih, rješavaju ili iniciraju njihovo rješavanje, organiziraju i mobiliziraju sve snage koje po svojoj prirodi mogu doprinijeti što boljem rješavanju.

S tim u vezi treba shvatiti ulogu i značaj zborova birača, a narodni odbori su dužni osigurati njihov pravilan rad i ujedno se pobrinuti da se postojeće slabosti čim prije otklone.

DOPUTOVALA GRUPA ISELJENIKA

Predsjednik NO-a općine primio je iseljenike u Gradskoj vijećnici

U prošlu srijedu doputovala je u Šibenik grupa od 36 naših iseljenika koji žive u SAD. Istog dana predsjednik NO općine inž. Zvone Jurišić priredio je, u njihovu čast, prijem u Gradskoj vijećnici. Prijemu su također prisustvovali predsjednik Općinskog odbora Socijalističkog saveza Nikica Zenić, sekretar Općinskog komiteta Saveza komunista Čiro Milutin i članovi Kotarskog odbora Matice iseljenika.

Iseljenike je na prijemu pozdravio inž. Zvone Jurišić. On je,

tom prilikom, istakao zasluge naših iseljenika u pružanju svestrane moralne i materijalne pomoći narodnooslobodilačkoj borbi, a zatim je ukazao na potrebe daljnijeg produblivanja i jačanja veza između naših iseljenika i njihove stare domovine.

Član upravnog odbora Hrvatske bratske zajednice John Ovčarić zahvalio se na srdačnom i toplom prijemu. On je u ime prisutnih iseljenika izrazio iskrenu radost što im se pružila prilika da posjete svoju staru domovinu, zatim su posjetili slapove Krke.

Komentar

Novi pravilnici o ličnim dohocima radnika

U mnogim privrednim organizacijama ovih dana se rade novi pravilnici o ličnim dohocima radnika. Trebalo je da se ovim poslom stvore zakoni poduzeća po kojima će se nagradivati radnici i službenici. I s pravom se vjerovalo da će radnički savjeti i direkcije poduzeća domaćinski gazdovati i usvojiti takve odredbe pravilnika koje će obezbjeđivati da lični dohoci raste samo ako raste proizvodnja i produktivnost rada.

Međutim, sudeći po mnogim vijestima, neka poduzeća nisu shvatila da se ne može potrošiti ono što se nije zaradilo pa su lične dohotke radnika i službenika podigli za prva četiri mjeseca za 40,50 po i više odsto u odnosu na isti period prošle godine, a proizvodnja je jedva dostigla cifru od 50 odsto od planiranog.

Da su ove pojave pojedinačne i da ih ne prate ekscesije u privrednim kretanjima i na tržištu, ne bi ni bile mnogo značajne. Ali, statistika ukazuje da u cijeloj zemlji rastu svi vidovi potrošnje, a da se planovi proizvodnje ne ostvaruju. Investiciona ulaganja, na primjer, ako se uporede sa prva četiri mjeseca prošle godine, porasla su iz Saveznih izvora za 8 odsto, a iz svih ostalih za preko 40 odsto. Budžetska potrošnja veća je za 29 odsto, a lični dohoci radnika porasli su za 23 odsto. Istovremeno industrijska proizvodnja, za koju je planirano da bude veća za 12 odsto prema prošlogodišnjoj, dostigla je jedva 9 odsto.

Ovome još treba dodati da privredne organizacije i pored svih mjera nikako ne ulažu novac u obrtna već samo u investicijska sredstva. Već se ustalila praksa uslijed nemanja obrtnih sredstava da se roba kupuje bez novčanog pokrića što stvara posebne teškoće na tržištu pa i mnogim poduzećima koja dobro posluju.

Zbog svega Savezna narodna skupština usvojila je prije nekoliko dana mjere o izdvajanju sredstava u rezervni fond i još neke druge mjere koje će efikasno spriječiti dalje povećanje investicionih ulaganja i sve ostale vidove potrošnje.

Ali, treba očekivati da će radnički savjeti, upravni odbori i direkcije poduzeća sa svoje strane poduzeti sve da u svojoj kući srede situaciju. Prije svega da mnogo više pažnje posvete proizvodnji, produktivnosti rada i nagradivanju po učinku, a ne samo da se brinu kako će podijeliti zaradu i kolika će ona biti.

Naravno, zarada je neobično značajan, čak najznačajniji faktor u radu, ali samo ako je odraz produktivnosti i povećanja proizvodnje. U Beogradu, na primjer, ima primjera da su lični dohoci u nekim poduzećima porasli za oko 35 pa i više odsto, a proizvodni plan je ostvaren sa samo 50 odsto. Nije teško izračunati da ovakva poduzeća jedu sama sebe i da efikasno režu grane na kojima sjede.

U trci za što većim zaradama i primanjima uopće u nekim kolektivima se umjesto ozbiljnih ekonomskih analiza mogućnosti poduzeća stari tarifni pravilnik samo sa uvećanim stavkama reprezentira kao novi pravilnik za raspodjelu ličnih dohodaka.

Radnički savjeti mogu, pošto podmire sve dugove prema zajednici, da određuju lične dohotke onako kako njima odgovara i onoliko koliko im mogućnosti dozvoljavaju. Za veći rad i veću proizvodnju logično je da budu i bolje zarade. Ali, ako se ne vodi računa o mogućnosti, ako se dijeli i ono što nije zaradeno trebalo bi u tom slučaju da interveniraju i sve društvene snage komune, sindikati, vijeća proizvođača, Savez komunista i narodni odbori općina. Jer, ne može se demokracija shvatiti kao paravan iza kojega će netko raditi na uštrb zajednice.

Z. Živković

Na dobrom putu

Na konferenciji mjesne organizacije SSRN u Drnišu osnovane su prve sekcije i time uvedene nove forme u rad Socijalističkog saveza. Čvrsto odlučivši da se uhvati u koštac sa svim problemima mjesta i da iznalazi načine za njihovo efikasno rješavanje, odbor mjesne organizacije u Drnišu odlučio je da formira najprije sekciju za snabdijevanje i trgovinu i sekciju za komunalna pitanja.

U dokumentarnom referatu Mice Viličića navedene su osnovne slabosti i nedostaci drniške trgovine. Potrošači se žale, u prvom redu, na nedovoljan broj prodavaonica prehrambenih artikala, na skučen izbor robe uopće, pomanjkanje voća i povrća, te loše posluživanje i nehigijenski rad u prodavaonicama kruha i mesnicama. Ovaj put slabosti nisu samo konstatirane, nego su doneseni i zaključci da se što prije održi zajednički sastanak službenika Odjela za privredu općine s predstavnicima trgovinskog poduzeća i potrošača u mjestu, trgovina oslobođi monopolističkog položaja postojanjem jednog poduzeća "Peti novembar" i omogućiti konkurencija, te da se u suradnji sa Stambenom zajednicom adaptiraju neke postojeće prodavaonice i izgradi nekoliko novih.

Probleme s područja komunalija koji tište građane, a to su slabo snabdijevanje vodom, loš kvalitet kruha, nečistoća mjesta, neprilkladna lokacija veterinarske stanice i skladišta kože i nedostatak prostora za društvene organizacije - istakao je referent Josip Vržina.

Kroz dugu i konstruktivnu diskusiju zaključeno je da se pored predloženih sekcija osnuje i sekcija za društvenu razonodu, jer, stvarno, društveni život u Drnišu je potpuno zamro. Na konferenciji su izabrani članovi sekretarijata svake sekcije, a mnogi građani su se odmah opredijelili za rad u pojedinim sekcijama. (c)

Anketa Zavoda za upošljavanje radnika u Drnišu UČENICI PRED ODLUKOM

Ove godine prvi put Zavod za upošljavanje radnika u Drnišu proveo je anketu o daljnjoj orijentaciji učenika osnovnih škola u Drinovcima, Drnišu, Gradcu, Pakovom selu, Siveriću, Trbunju i Unešiću koji se nalaze u završnim razredima i ove školske godine završavaju obavezno osmogodišnje školovanje. Anketa obiluje interesantnim podacima.

Ove školske godine u VIII razredu nalazilo se 311 učenika i to 184 dječaka i 127 djevojčica. Najviše ih je u Drnišu i Gradcu, 95 odnosno 61, a najmanje u Pakovom selu, samo 19. Pakovo selo se još po jednom podatku izdvaja od ostalih škola: tu u završnom razredu ima više učenika (11) nego učenika (8), što nije slučaj s ostalim školama.

Koliko su mladi željni znanja i nastoje svim silama da se otklone od svoje zaostale sredine, da žive bolje i kulturnije, svjedoči činjenica da, osim dva učenika

u Gradcu i 1 u Unešiću, svi žele da nastave dalje školovanje u srednjoj školi ili barem da odu na izučavanje nekog zanata. Ne smije se zanemariti činjenica da od 127 učenika sve žele da idu dalje. Taj je podatak vrlo ohrabrujući, treba ga imati stalno u vidu i učenicima omogućiti ostvarenje njihovih želja.

Dalje će školovanje nastaviti 95 učenika i 100 učenica, a na zanat odlazi 86 mladića i 27 djevojčica. U škole drugog stupnja najviše ih se opredijelilo za ekonomsku — 63, a 59 za gimnaziju. Samo te dvije cifre same dovoljno opravdavaju postojanje ekonomske škole i ukazuju na realnost i nužnost ostvarenja područnog odjeljenja gimnazije u Drnišu u novoj školskoj godini.

Kao i prijašnjih godina, najveći broj učenika želi da se upiše u srednju medicinsku školu. Interesantno bi bilo pobliže ispitati iz kojih se razloga 26 učenika o-

predijelilo za to zvanje. Od znanata najviše ih se opredijelilo za automehaničare. Miris benzina i zvuk motora privlači 31 učenika. 16 učenika žele da budu trgovačke pomoćnice.

Nadamo se da ti podaci neće ostati samo u upotrebi Zavoda za upošljavanje radnika u Drnišu, nezapaženo se uklopiti u anketu općih jugoslavenskih razmjera, nego da će se njima obimno koristiti svi mjerodavni faktori komune. Savjetu za prosvjetu anketa bi kazala mnogo na svršetku ove školske godine i pomogla u rješavanju narednih složenih zadataka. (c)

Ispiti za odrasle i redovne učenike

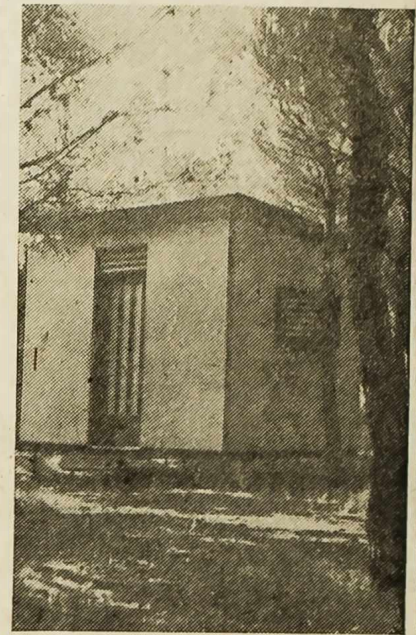
Prošli je tjedan protekao u znaku ispita. Najprije je 21 trgovac pred ispitnom komisijom Trogovinske komore kotara Šibenik polagao ispit za zvanje kvalificiranog radnika u trgovini. U isto vrijeme počeli su završni ispiti polaznika trećeg razreda škole za učenike u privredi. Jedan dan kasnije održani su ispiti u Siveriću za 14 rudara koji žele da steknu zvanje kvalificiranog rukovodioca rudarskih strojeva i postrojenja.

Trgovci su iskoristili svoju posljednju priliku, jer radi se, uglavnom o starim radnicima u trgovini kojima je na osnovu propisa, koji upravo zastarjavaju, omogućeno da steknu kvalifikaciju i bez odlaska u centralne škole učenika u trgovini, a za nje se traži potpuna osnovna škola osmogodišnjeg trajanja. Poslije trodnevnog polaganja ispit je položilo 18 kandidata, a tri je upućeno na polaganje popravnog ispita poslije dva mjeseca.

Od 22 učenika koji su s uspjehom završili treći razred škole za učenike u privredi, ispitu su se odazvali svi osim jednog. Pred ispitnom komisijom, koju

pored nastavnika škole sačinjava po jedan predstavnik narodne vlasti, sindikata i zanatske komore, ispiti je polagalo 10 metalaca, 5 električara, 3 zidarara i 3 krojača. Osim dva, ostali su ispit položili i stekli zvanje kvalificiranog radnika odgovarajuće struke.

Posljednjom grupom od 14 rudara, završeni su ispiti u Siveriću. Oni su polagali ispit za zvanje kvalificiranog rukovodioca rudarskih strojeva i postrojenja. Ispitna komisija bila je zadovoljna s njihovim odgovorima i pokazanim znanjem na praktičnom radu. Idući ispiti održat će se na Kalunu i Miljevcima za rudare boksitnih rudnika u Drnišu, a pred istom komisijom polagat će ispit i rudari dnevnog kopa rudnika sadre i vapnenca u Kosovu. (c)

Montažne kućice na Jadriji

Konačno i kod nas sve više prodiru uređaji, koji nam i na kupanju pružaju veću udobnost. Izgleda da polagano, ali sigurno prolazi vrijeme kada je naš građanin bio zadovoljan samo s tim da svoju odjeću, kad dođe na kupanje, ostavi na neko skrovito sigurno mjesto, ili u koju javnu svlačionicu. Vjerojatno se na ovakav oblik udobnosti troši dosta ličnih dohodaka, ali očito je, da ovo više nije samo luksuz. Na slici se vidi jedna od privatnih montažnih kućica na "Jadriji". J. C.

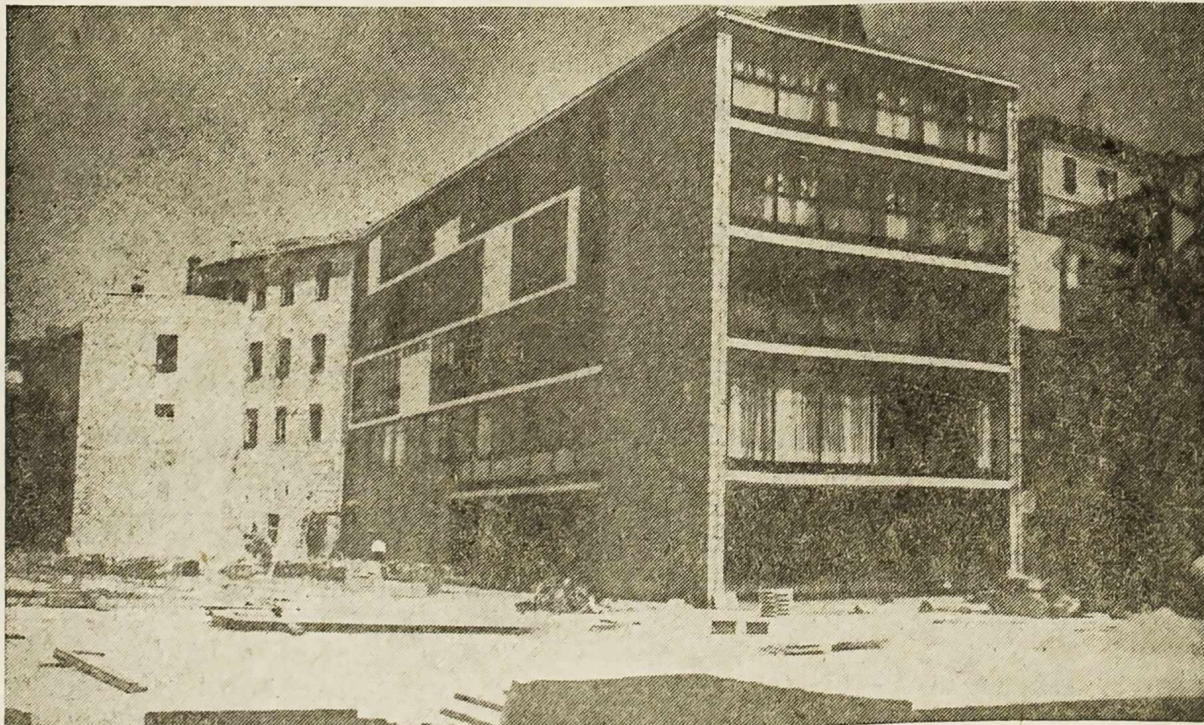
Otvoren hotel „Jadran“

Umjesto uvoda nije beznačajno iznijeti jedan podatak. Još prije nekoliko dana čitav je okoliš hotela predstavljao gradilište na kojem je trebalo još mnogo toga da se učini. Na dan otvorenja sve je bilo gotovo, tako da su prvi gosti ušli u hotel ugodno impresionirani.

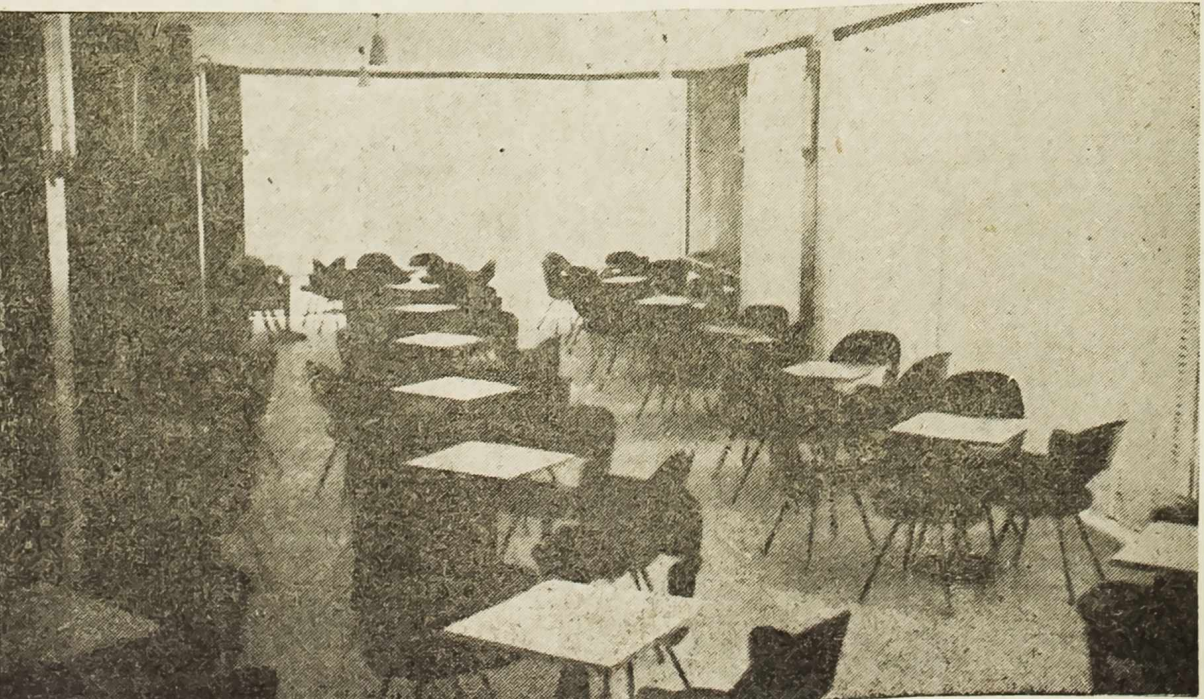
Malu svečanost otvorio je u ime NO općine Šibenik Berislav Antunac, načelnik odjela za komunalne poslove. U prisutstvu predstavnika vlasti, političkih i društvenih organizacija, on je predao ovaj objekt na upravljanje radnom kolektivom ugoštiteljskog poduzeća »Jadrija«. U svom kratkom osvrtu drug Antunac je naglasio da otvaranje ovog hotela predstavlja značajan korak u nastojanju da se unaprijedi turizam u našem gradu, što je ujedno i vidan doprinos razvitku turističke privrede našeg kotara. Nakon toga prisutni su razgledali prostorije hotela i njegove uređaje. Odasvud su se čule riječi pohvale, a tu i tamo po koja primjedba više je spadala u diskusiju nego li u običnu kritiku. Može se reći, da je opći dojam o ovom novom objektu povoljan i da je otvorenje dočekano sa radošću.

Sa svojih 48 soba, 3 apartmana i 84 ležaja, s kavanom i salom za ručavanje, sa terasom i svim uređajima, koji pripadaju uz ovakav objekt, hotel »Jadran« može stati uz bok najmodernijih hotela na našoj obali.

Danas su svakako suviše diskusije o arhitektonskom rješenju hotela, kao i okolnog rajona uopće. Hotel je izgrađen, on je tu, i onakav je kakav nam treba. U sjaju stakla, aluminija i svjetla, pod šarenilom cvijeća i boja njegove fasade, ne možemo a da ne zaključimo, da je sve to estetski i funkcionalno potpuno na visini. (J. Č.)

Novi hotel »Jadran«

Detalj iz kavana

Saobraćaj i građani

Pješački prelaz

Svakim danom na našim cestama i ulicama zapažamo sve veći broj automobila. Ljudi se voze poslom ili radi provoda — svejedno, i sve više ih je koje zahvaća strast automobilizma. Mnogi žele da postanu vlasnici tog brzog i udobnog saobraćajnog sredstva. Ali taj živi i snažni razvoj saobraćaja rada i nove brige, ponajprije na planu sigurnosti ljudskih života koji se susreću s opasnošću da dožive nesreću i da nastradaju. Otuda, pored ostalih potreba, radi njihovog što normalnijeg reguliranja i odvijanja, i ona koju zovemo pješačkim prelazom. Jer, danas već toga svugdje ima, u većim i manjim gradovima i sve više se obilježavaju takva mjesta, određuje se gdje pješak može da pređe pa da se osjeća sigurnijim.

Ali, što zapažamo oko tih prelaza? Da li je tu sve kako bi moglo da bude i što da učinimo za bolje? Jesmo li dovoljno strpljivi, disciplinirani, savjesni, a zatim i kulturni? Zabavimo se malo tim problemom koji se zove odnos vozač — pješak i obratno. To je bitno, svejedno kako je neki prelaz reguliran i obilježen, dobro ili loše i o čemu brinu organi saobraćaja, komune.

Propis nalaže da se na pješačkim prelazima vozilo uspori. Nažalost mnogi vozači kao da za to i ne znaju. Jure baš ih briga. — Sklanjaj se, bježi, kad ne znaš da te davo može odnijeti. Čekaj, zar ne vidiš da žurim? ... Ima i gorih, neprijatnih riječi i gestova. Ali ih nećemo pominjati. Zapišimo se koliko smo puta doživjeli lijep i korektan odnos vozača, zajednička svijest o svemu tome rukom da pređemo? Nema ih mnogo. A, je li to nešto

teško i zar nam nije drago kad nam se lijepim gestom iz kola kaže — izvolite? Radujemo se što se tako postupa, naročito prema starijem svijetu koji ne može da trči ili pak prema djeci koja su nesvjesna opasnosti i ne umiju da je izbjegnu.

Sada pogledajmo malo sebe, nas »nemotorizirane«. I ne krivimo za sve vozače. Ne svetimo im se na prelazima namjerno tromim kretanjem, ne zadržavamo ih prezrivo licem zbog toga što se nalazimo »na svom terenu«, ponajviše se i sami savjesnije. Jer, možda se zaista netko opravdano žuri i zašto da ga zadržavamo, ako ne moramo? Učinit ćemo time, možda, još nešto čega se ne sjećamo. Zaustavljanjem vozila troši više goriva i zar se, dakle, normalnijim odvijanjem saobraćaja ne može nešto da uštedi? Eto, zajednici se i tako može koristiti, jer još je uvijek državnih vozila više. Prepiranje i prednosti vozača ili pješaka suviše je i stvara nervozu, nedisciplinu, a može da dovede i do težih stvari, do neželjenih posljedica. Prednost neka regulirna služba zadužena tim odgovornim poslom, neka to riješi tehničkim i drugim sredstvima. Na nedostatke te vrste mi također možemo da ukazujemo, da zahtijevamo da se otklone, što nam je i dužnost u našem vlastitom interesu. Odgovornost leži na svima nama, zajednička svijest o svemu tome, kao i međusobno razumijevanje i poštovanje. T.M.

Knin Odluka o visini poreza na dohodak

Prema najnovijoj odluci NO-a kninske općine, zanatlije koji imaju odobrenje za rad, a nemaju poslovnog lokala, plaćaju godišnje porez na dohodak, čistači bušice i testeroši po 6.000 dinara, peronski nosači, ulični prodavači novina i srećaka po 3.000 dinara, a ostali nosači 8.000 dinara.

Usluge privatnim licima, plaćaju porez na dohodak za 1961. god. zidari i bojadisari po 24.000 dinara, krojači muških odijela 18.000, krojači rubja i ženskih haljina 12.000, a električari, drvodjelci, parketari i vodoinstalateri po 30.000 dinara. Učitelji jezika, muzike, daktiografije i slični, ako nemaju stalnog mjesta poslovanja, plaćaju godišnje po 6.000 dinara.

IMENOVANI ČLANOVI SAVEZA POTROŠAČA

Ovih dana odbornici kninske općine potvrdili su prijedlog o imenovanju članova savjeta potrošača, koji će djelovati pri trgovačkim poduzećima »Jadrani«, »Jedinstvo«, »Badem« i »Mesopromet«.

OBAVEZNO FLUOROGRAFI- RANJE STANOVNITVA

Na području kninske općine obaviti će se fluorografiranje stanovništva od 14. godine nadalje. Osnovan je općinski štab koji će izvršiti popis obveznika i organizirati čitavu akciju.

Program jubilarne proslave na plenumu SK Skradin

Plenum Općinskog komiteta SK u Skradinu raspravljao je ovih dana o realizaciji plana Odbora za proslavu 20-godišnjice narodnog ustanka. Zaključeno je da se na Dan ustanka naroda Hrvatske otkriju spomen ploče palim borcima u Mostinama, Vačanima i Zdrapnju i spomen kosturnica u Laškoviću. Spomenik

Marku Bilušiću, prvoborc iz Zatona podići će se u Dubravcima na mjestu gdje je 1941. g. poginuo od talijanske bande. U parku u Skradinu također će se podići spomen narodnom heroju Pap Pavlu Silji. Na Dan borca u Skradinu će se održati velikij miting.

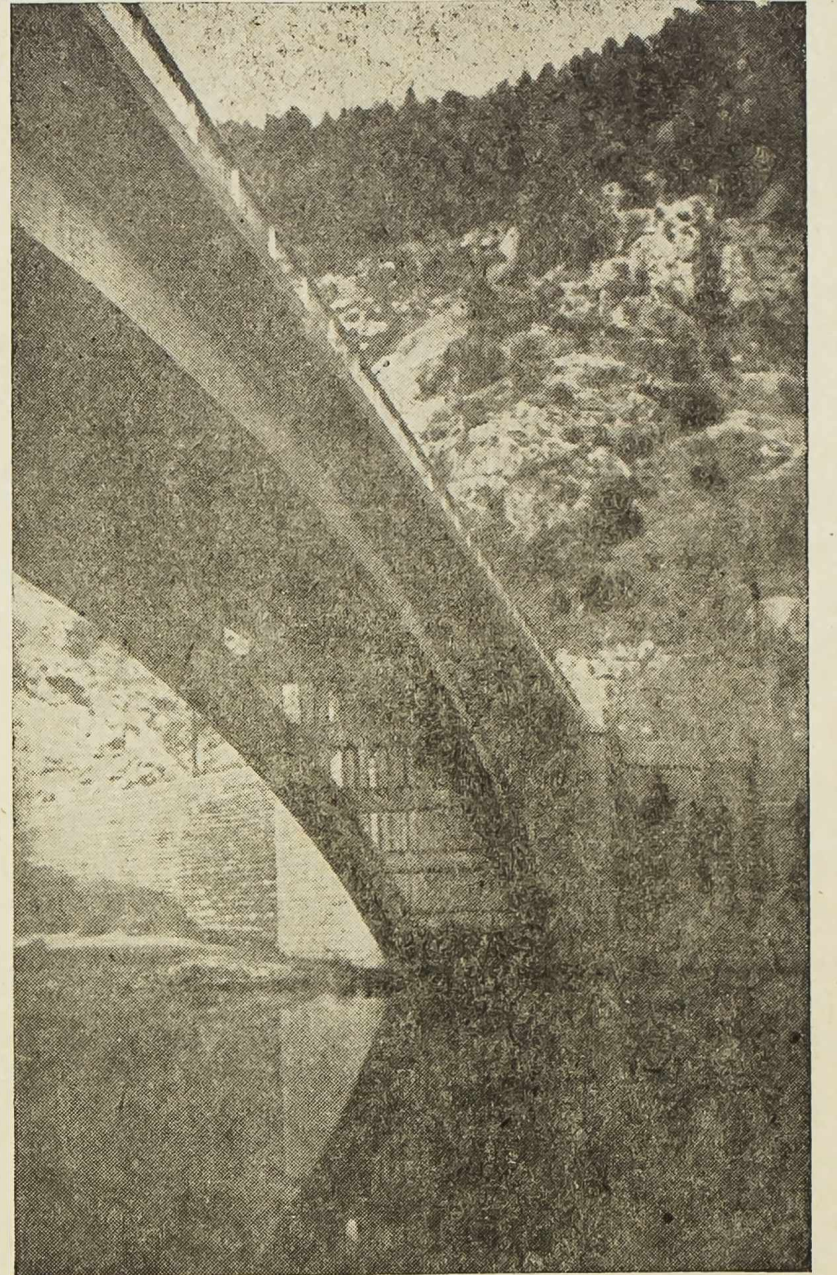
Obskrba otoka vodom

Ni ovo ljeto neće proći, a da ne budu u pogonu brodovi vodonosni i autocisterne za prijevoz vode u Zagoru i po otocima da namire bar najosnovnije potrebe stanovništva u vodi. Nestajica vode naročito se osjeća za vrijeme ljeta.

Brod »Ušće« već od 1. srpnja pa do kraja kolovoza opskrbljivat će otoke vodom. Dnevna zapremnina broda stoji 220 tisuća dinara. NO kotara utrošit će ove godine 12 i po milijuna, dok je prošle godine utrošio 8 milijuna dinara za opskrbu otoka vodom. (m.o.)

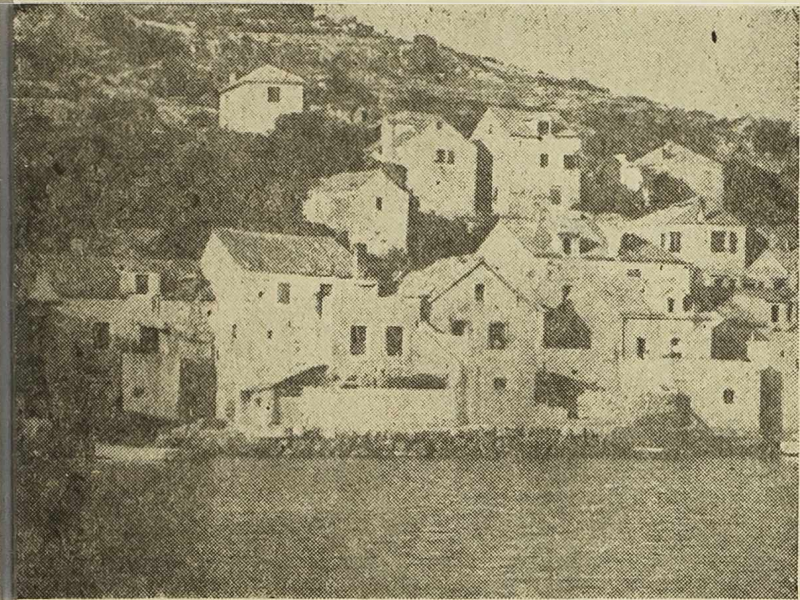
GOSTI IZ UNUTRAŠNOSTI ZEMLJE ZAPOSJELE SU OD- MARALIŠTA

Svi kapaciteti u 20 odmarališta, koliko ih ima u primorskom dijelu našeg kotara, ispunjeni su gostima koji su iz unutrašnjosti zemlje doputovali radi korišćenja godišnjeg odmora. Najviše su zastupani radnici i službenici zagrebačkih i beogradskih poduzeća. U prvom smjeni koristi godišnji odmor oko 1000 lica. Prvi turisti stižu će uskoro i u kampove u Primoštenu, Rogoznici, Sepurini i na otoku Kaknju. U hotelu »Krka« boravilo je prošlog mjeseca 1000 domaćih i stranih gostiju.

Most kod Slapova Krke

Sve veći interes turista za Prvić Luku

Prvić Luka je relativno vrlo blizu Šibenika i tu odmah na oholat Zlarinu i Vodicama. Nema nekih osobitih atrakтивности, gotovo ni turističke tradicije. Nema velikog uredenog kupališta ni objekata za razonodu. Ali, jedna stvar je pomalo kontraktorna i svakako upada u oči. Sve više građana Šibenika, a i drugih posjetilaca, navraća u ovo mirno mjesto. Uvjerio sam se u to prolazeći svake nedjelje om prugom. Pomalo zbunjuje činjenica, da se mnogo više izetnika opredjeljuje za Prvić luku, nego recimo za Vodice, pa čak i Zlarin. Cemu je tome uzrok? Jedan od odgovora jeste i taj, što naši ljudi sve više traže mjesta u kojima će naći ugođan i miran odmor, mala mjesta onim najobičnijim svakidašnjim, a opet tako različitim od kolone u kojoj se stalno boravi. To je opća tendencija kod nas, valjda će to mjesto kao što je Prvić Luka znati iskoristiti. I, čak, pogrešno bi bilo zaključiti da ovo mjesto nije interesantno. Najtko ga poznaje i tko imalo nade gledati, razumijet će da nije bez osnova interesiranje naših građana za Prvić L. Prodi-

mo samo njenim sitnim i uzanim uličicama, njenom »rivom«, pomnimo se na obilzjne brdo ili udaljimo se na malo morem, vidjet ćemo ono što impresionira svojom jednostavnošću i veličinom. Pogledajmo samo te kamene kućice s nejednakim prozorima, koje tek što se ne izdižu iz mora na litici pri samom ulazu u Luku. Vjerojatno nema zdravijih kuća od ovih. Izložene su moru i suncu, a svojom dobro izoliranom unutrašnjosti čuvaju uvijek ugodnu temperaturu, kako zimi, tako i ljeti. Nije im potreban nikakav »aer condition« . Arhitektura u dalmatinskom kamenu i te kako je funkcionalna u svojoj jednostavnosti. Pred tim kućama peče se stalno svježa riba, uz koju se uvijek nađe i dobro vino. More je bistro i modro, a u ovo doba grebeni načičkani brojnim kupcima po sitnim uvalama u jednom dugom pojasu. S tog mjesta oči nam se odmaraju na otoku Zlarinu i na dalekoj pučini. Već nakon prvog boravka u ovom mjestu, jasno nam je zašto ljudi ovamo rado navraćaju. (J.C.)

Ispiti za strojarske rudare u Siveriću

Stručno obrazovanje radnika postaje naglim privrednim razvojem jedno od najznačajnijih područja kroz koje vodi put povećanju produktivnosti rada. Sirenjem institucija za stručno obrazovanje zaposlenih radnika - u prvom redu radničkih sveučilišta - ispitnoj komisiji za polaganje ispita kvalificiranog i visokokvalificiranog radnika šibenskog kotara stiže sve veći broj prijava rudarskih radnika s područja drniške općine.

Poslije ispita za kopače ugljena siveričkog rudnika i ispita kopača rude u jami Boksitnih rudnika u Drnišu, prošlog su tjedna održani ispiti za kvalificiranog rukovodioca rudarskih strojeva i postrojenja. Ispit je u Siveriću polagalo 14 kandidata sa željom da steknu stručnu spremu kvalificiranog radnika pomenutog zvanja. Ispit je obiman, a naročito iz stručnih predmeta, jer kandidat treba da poznaje strojarstvo, čitanje nacrti i tehničko crtanje, elektrotehniku, tehnologiju i mehaničku tehnologiju. Pored svih poteškoća, jer kandidati poznaju, uglavnom, st.oj na kojem rade, na ispitu su postignuti dobri rezultati. (c)

U DRNIŠU UČENICI U PRIV- REDI IZLOŽILI SVOJE RADOVE

Prvi put od svoga postojanja Skola za učenike u privredi u Drnišu priredila je izložbu učeničkih radova. Skola je mješovitog smjera pa se to odrazilo i na izloženim predmetima. Krojači, stolari, mehaničari i električari izložila su svađa »vrhunski dostignuća« čija je izrada zahtijevala mnogo umješnosti, znanja i strpljenja. Ekspozitni svjedoče o dobrom radu učenika i škole. Izložba je dobro posjećena. (c)

AUSTRIJANCI U ZLARINU

U toku mjeseca lipnja boravile su u Zlarinu tri grupe turista iz Austrije. Za vrijeme turističke sezone Austrijanci će u smjenama svakog tjedna svoj godišnji odmor provesti u Zlarinu, gdje im je čitav pansion osiguran u hotelu »Koralj«.

U KNINU OTVORENA PRODA- VAONICA »AUTOHRVATSKE«

U novogradnji željezničke zgrade otvorena je prodavaonica zagrebačkog poduzeća »Autohrvatska«. Prodavaonica je snabdijevana motorkotačima, skuterima i dijelovima za motore i automobile, kao i gumama.

IZABRAN UPRAVNI ODBOR KOMUNALNE BANKE

Na sjednici Općinskog vijeća i Vijeća proizvođača kninske općine imenovan je upravni odbor Komunalne banke u Kninu. U sastavu tog odbora nalaze se predstavnici s područja kninske, ki-stanjske i oklajske općine, jer banka djeluje i posluje na području tih komuna. (m)

Kratke vijesti s kotara

NOVI DIREKTOR PODUZEĆA »VRELO«

Nedavno je uslijedilo imenovanje Steve Cerovca, dosadašnjeg poslovnog upravitelja OPZ u Strmici, za novog direktora komunalnog poduzeća »Vrelo« u Kninu.

Dužnost upravitelja Poljoprivredne zadruge u Strmici preuzet će Petar Đurica. (M)

AKCIJA UNIŠTAVANJA MU- HA

Komunalna ustanova »Čistoća« izvršila je ovih dana dezinfekciju na području Rogoznice i u selima primoštenske općine. Slična akcija na uništavanju muha obavljena je u Jezerima, kao i

ciklonizacija restorana na Ražinama.

IZGUBIO ŽIVOT

Na cesti Drniš - Širitovci došlo je u četvrtak do teške saobraćajne nesreće u kojoj je smrtno stradao 24-godišnji Dušan Bačić. Unesrećeni je vozio motor - kotač.

Prilikom prestizanja motor - kotača, osobni automobil H21052 kojim je upravljao Mate Radan, nepropisno ga je zaobišao s lijeve strane i udario u zadnji desni predio. Bačić je zadobio povrede na nogama, i lubanji i izljev krvi u lijevu i desnu usnu školjku. Pošto je pokazivao znake života, Radan ga je prevezao u Drnišku bolnicu, gdje je podlegao ranama. (m.o.)

Žena i dom Mlade tikvice

MLADE TIKVICE S JAJIMA. Operemo 5-6 tikvica, odrežemo im vrške, pa ih narežemo na posve tanke ploške. U jednoj zdjeli tučemo 2-3 jaja, dodamo im dve žlice ribanog sira, po mogućnosti parmezana, soli, papra i tučemo sve barem pet minuta, a onda umješamo narezane bučice. U tavi ugrijemo pola žlice ulja, pa ulijemo priređenu masu. Kad se jaja zgusnu, okrenemo lagano kajganu, i dodamo još ugrijanog ulja. Ispržimo i s druge strane te poslužimo toplo.

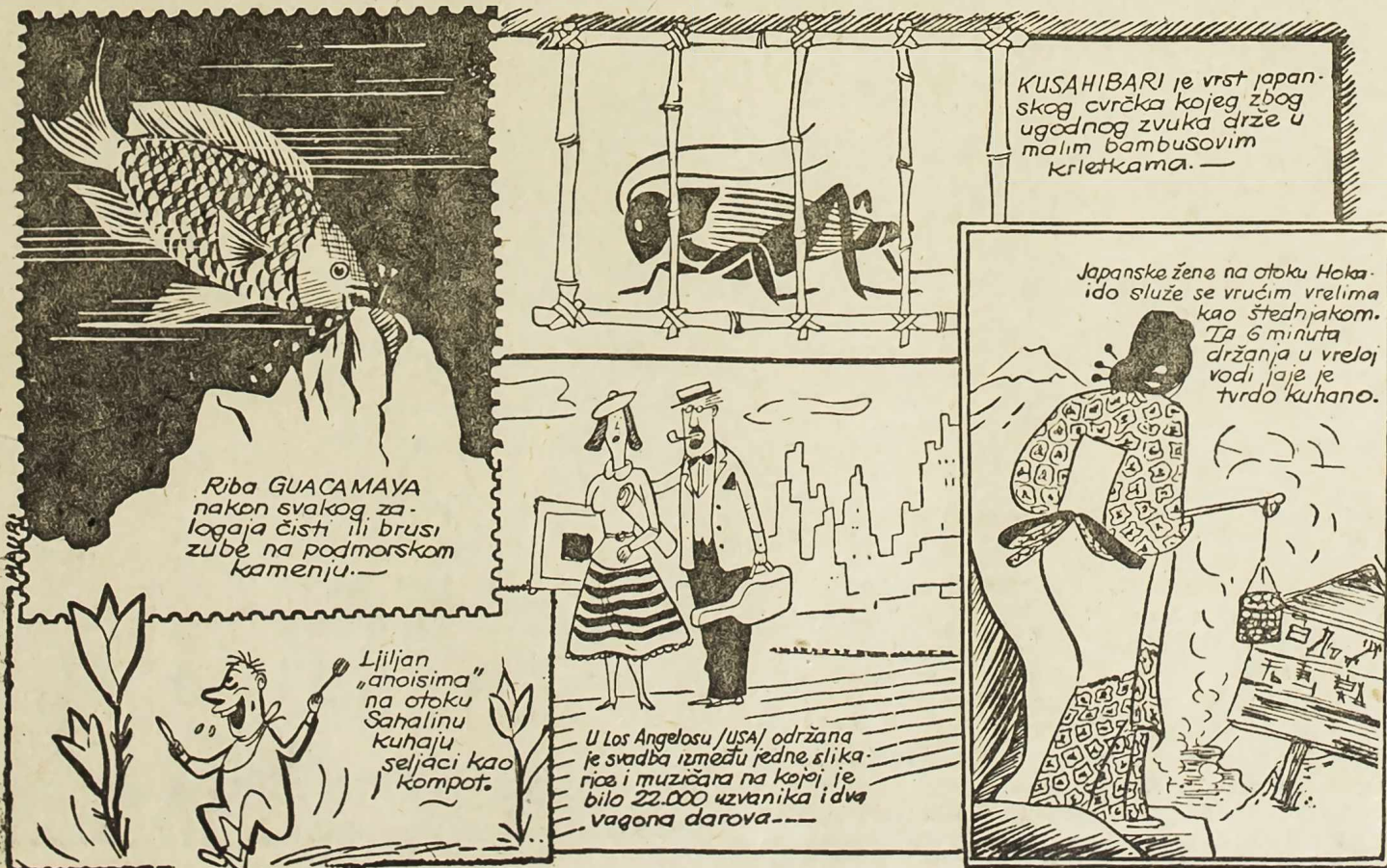
PUNJENE BUČICE. Tikvicama odrežemo vrškove, kuhamo ih u slanoj vodi, ocijedimo pa ostavimo da se ohlade. U međuvremenu priredimo nadjev. Za oko osam bučica potrebno nam je približno 200 gr kuhanog isjeckanog mesa, jedno jaje, par žlica ribanog sira dvije tri sardine, zemlja namočena u mlijeko i dobro iscijedjena, malo oraščića, sol i papar. Sve to dobro promiješamo, pa kad su tikvice hladne razrežemo ih uzduž na polovice, malo izdubimo i čistimo od koštice, pa punimo s priređenim nadjevom. Složimo ih zatim u tepsiju ili vatrostalnu zdjelu i stavimo u pećnicu dok ne zarumene.

SLOŽENAC OD SIRA I BUČICA. Pola kilograma rajčica namočimo samo čas u vruću vodu tako da im s lakoćom ogulimo kožicu. Nakon što smo ih ogulili, narežemo ih na ploške, očistimo od sjemenke, pa rajčice pristavimo da vriju pola sata. U međuvremenu priredimo i bučice. Uzmemo ih oko osam, odrežemo im vrškove, narežmo na duguljaste štapiće, i ostavimo da se ocijede. Tada ih povaljamo u

brašno i pržimo na vrućem ulju. Kad zarumene, vadimo ih i polajemo na jedan papir koji upija ulje. Priredimo zatim vatrostalnu zdjelu, pa u nju slažemo redove. Na dno stavimo prepržene bučice. Prelijemo ih lagano umakom od rajčica, na to posipamo ribanog sira, a možemo još i izmrviti malo kravljevog sira. Ponavljamo istim redom, dok imamo bučica, a zadnji red sira, prelijekajganu, i dodamo još ugrijanog ulja. Ispržimo i s druge strane te poslužimo toplo.

TIKVICE U UMAKU. U šerpi na malo margarina ili ulja, zapržimo glavicu sitno narezanog luka. Onda dodamo oprane i narezane rajčice, (oko jedan kilogram) i ostavimo da vriju dvadesetak minuta. Propasiramo ih solimo, paprimo i opet pristavimo na vatru za 5-6 minuta. Istovremeno smo priredili i bučice, tako da smo im odrezali vrškove, narezali ih na kocke, uvaljali u brašno i pržili na vrućem ulju. Kad su sve bučice pržene, stavimo ih u priređeni umak i nosimo na stol.

BUČICE S MAJONEZOM. Bučicama odrežemo vrhove, operemo ih i kuhamo u slanoj vodi par minuta. Onda ih ocijedimo i ostavimo da se ohlade. Kad su potpuno hladne, razrežemo ih uzduž po polovici i izvadimo im košćice. Sad ih ukrasimo po želji. Najprije ih premažemo majonezom, a na nju složimo narezane kisele krastavčice, tvrdo kuhana jaja, ploške rajčica, kitiće peršina ili bosiljka itd.

Riba GUACAMAYA nakon svakog zalogača čisti ili brusi zube na podmorskom kamenju.

Liljan "dnorisima" na otoku Sahaliju kuhaju seljaci kao kompot.

U Los Angelesu (USA) održana je svadba između jedne slikarice i muzičara na kojoj je bilo 22.000 uzvanika i dva vagona darova.

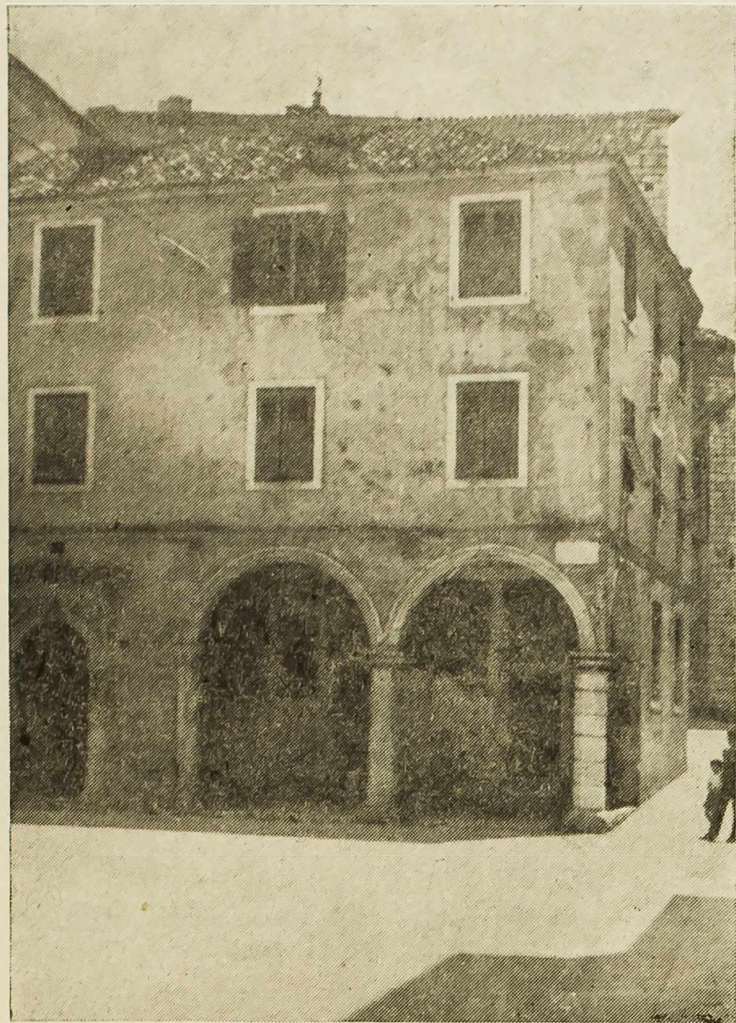
KUSAHIBARI je vrst japanske cvrčka kojeg zbog ugodnog zvuka drže u malim bambusovim krljetkama.

Japanske žene na otoku Hokaido služe se vrućim vrećama kao štednjakom. Za 6 minuta držanja u vreći vodi jaje je tvrdo kuhano.

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Historijski spomenici

Pored gradske vijećnice ili »velike lože«, kako su je nazivali postojala je još i druga »mala loža« na današnjem Trgu republike (između katedrale i vijećnice). U kasnijem razdoblju, ta je građevina pripadala obitelji Marasovića, a vjeruje se, da je bila i u vlasništvu Frane Divnić. Ova kuća ima lijepi kameni portal i dvije arkade do trga a jednu do glavne ulice. Za tadašnje vrijeme takova je gradnja bila za Šibenik neobična. Lukovi su postavljeni zato da se dobije slobodan prostor i pristup u jedan dio prizemlja, koji je služio za javne poslove. Na tom je mjestu negdje već u XV vijeku bila jedna ljekarna »Ka golubici«, a jedan od stupova služio je kao »stup sramote« — »colonna d'infamia«. Za porugu držali su se tu vezani ne samo muškarci, nego i žene i to zbog kršenja reda i morala. Tako je gradski knez jednom prilikom na dan 3. VI 1448. g. osudio jednu ženu sa jednog našeg otoka, da bude vezana za željezni stup na trgu. Naredio je prema gradskom statutu, da joj se oduzima maloljetno dijete, te da joj se zabranjuje povratak na otok pod prijetnjom globe od 25 malih lira. Ovaj nam primjer ujedno ukazuje na drastične kaznene mjere onog vremena, osobito, ako se kao u ovom slučaju radilo o brakolomstvu.

Prizemlje ove građevine važno je još u jednom pogledu. Tu je naime bila otvorena prva kavana u Šibeniku i to god. 1764. U kavani je navraćala »elita« Šibenika, dok se težaci uopće ne spominju. Ostao je neki dnevnik kavane iz toga doba. Iz njega se vidi da su gosti igrali bilijar i karte i često uzimali piće »na račun«.

Danas se na srednjem stupu vide željeza, znak, da su tu davno bili okovi.

J. Čelar

Savjet za kulturu NO kotara raspravljao o petogodišnjem razvoju kulture

Svjetlije perspektive

Na osnovu nedavno izrađenepolicama ove biblioteke smjestilo se oko 20 tisuća knjiga, što gledajući nije malen, ali nije ni velik broj. Nužno je da se izvrši nabavka »težih« knjiga, literature koju bi mogli koristiti i naučni radnici u našem gradu. Zbog svega toga nameće se imperativno potreba da se za ovu biblioteku pronađu prikladne prostorije. Nikakvo privremeno rješenje ne može i ne smije da nas zadovolji.

Jedna stvar uočljiva je već na početku: na našem području se govori o osnivanju i poboljšanju rada kulturnih institucija koje su već do sada morale postojati ili imati nesmetanu djelatnost. Čisto je neshvatljivo da se u gradu, koji će već sutra postati fakultetski, raspravlja, recimo, o minimalnom obimu rada jedne biblioteke koja na svojim vratima ima pločicu »posudbena«.

Istina novaca nikad nije na pretek, njih treba na sve strane, nije ih lako smoci ali... Vjerujemo da bi se i njih moglo i trebalo naći. Doduše, svrha ovog napisa nije da se bavi o materijalnoj strani ovih kulturnih ustanova, ali zacijelo ni ovaj problem nema sekundaran značaj. Bilo kako bilo, vjerovatno je da će odgovorni društveno - politički faktori pronaći neko svrsishodno rješenje i namaknuti materijalna sredstva koja će omogućiti podnošljiv rad u ovom, u našem vremenu i našem društvu, za uzdizanje čovjeka veoma značajnim punktovima.

Kako već rekossmo, prijedlog perspektivnog plana razvika kulture na našem kotaru ne obiluje nečim što se ne bi moglo sutra ostvariti, dapače, on je pravljen veoma trezveno i na osnovu materijalne mogućnosti našeg kotara.

A sada nekoliko riječi pojedinačno o svakoj ustanovi, zapravo što se misli uraditi u ovih idućih pet godina.

MUZEJI I GALERIJE

Muzej grada Šibenika je u stvari jedna takva ustanova na području našeg kotara. Smješten u prostorijama Kneževih palače ovaj muzej kao cjelina osjeća u svom radu i te kako nedostatak prikladnog prostora. Dovoljan je samo letimičan posjet pa da se vidi, da ovdje mnogo što nije u redu, nije onako kako bi trebalo biti. U muzeju su za sada ustrojeni odjel za etnografiju, arheološki, prirodoslovni, odjel narodne revolucije i naučna biblioteka. Apstrahirajući nedostatak materijalnih sredstava, kako već rekossmo, ovom muzeju je neophodan prikladniji i obimniji prostor. Perspektivni plan razvika kulture predviđa osnivanje galerije slika u Šibeniku. Nema sumnje, da će realizacija ove zamisli u mnogome koristiti našim građanima, u prvom redu velikom broju učenika.

Pored toga, poradić se se na tome da se u Kninu i Drnišu osnuju muzejske zbirke budući da u ovim mjestima i njihovoj okolini postoji obilje materijala.

Samo, na jednu stvar ne treba ipak zaboraviti: stručni kadar. Njega sada nema, a proširenjem obima rada već postojećih institucija, kao i onih koje će se otvoriti, ovo pitanje postat će još aktuelnije. Kako se čini, jedini i pravilni izlaz je u politici stipendiranja učenika srednjih škola na odgovarajućim odsjecima Filozofskog ili nekog drugog fakulteta.

BIBLIOTEKE

Globalno uzevši, mreža biblioteka na našem području ne može nas zadovoljiti. Kao što je poznato u gradu Šibeniku postoje posudbena biblioteka i biblioteka Sindikalnog vijeća, a u Kninu Gradska knjižnica i u Drnišu — Narodna. Problemi svih ovih biblioteka su gotovo identični. Prati ih konstantan nedostatak materijalnih sredstava, a problem prostorija je takav da treba neodložno rješavanje. Novim zakonom o bibliotekama predviđa se da svaki kotar ima jednu matičnu biblioteku, koja bi vršila ulogu nekog centra. To znači, da bi ona morala posjedovati obilan knjižni fond a i dovoljan stručni kadar. Međutim, kako stvari sada stoje, ni jedna biblioteka na našem području ni izdaleka ne može da se nazove matična.

Uzmimo samo za primjer Naučnu biblioteku u Šibeniku, koja ustvari još uvijek djeluje u sastavu Gradskog muzeja. Na

ljudnih mjesta u Hrvatskoj. Da bi se ovaj problem riješio bit će potrebno osnovati nekoliko pokretnih kina, koji bi davali predstave u mjestima koja nemaju struje. Za sada postoji samo jedno takvo kino u sastavu kulturno - političke ekipe SSRN i Narodnog sveučilišta u Kninu. Planom se predviđa da se kotarskom servisu za film nabavi kompletno pokretno kino, te da se postojeća kina urede da bi odgovarala u potpunosti tehničkim i higijenskim zahtjevima suvremenog života.

KONZERVATORSKI ZAVOD I DRŽAVNI ARHIV

Na području našeg kotara danas nema arhivske ustanove iako obilje interesantnog, ali nesredenog materijala, to nužno nameće. Imajući to u vidu perspektivni plan razvika kulture predviđa da se u Šibeniku osnuje Državni arhiv, koji će se baviti prikupljanjem i sređivanjem arhivske građe. U vezi s tim nameće se potreba, da se ovom arhivu osiguraju potrebne prostorije i stručni kadar za normalan rad.

Naše područje obiluje spomenicima kulture i prirode. Znatno broj spomenika, njihova rasijanost, oštećenost i trošnost činjenice su koje pred konzervatorsku službu stavljaju vrlo teške i odgovorne zadatke. Danas ovaj posao obavlja Konzervatorski zavod u Splitu. Međutim, upravo te činjenice jasno govore da

je potrebno da se ovdje, u samom centru gravitacije tih spomenika i prirodnih vrednota osnuje jedna ustanova koja bi vodila brigu o zaštiti historijskih spomenika i njihovoj popularizaciji. Zbog toga će se u ovih idućih pet godina u Šibeniku osnovati Konzervatorski zavod ili ured koji će na sebe preuzeti brigu za zaštitu spomenika kulture i prirode na području našeg kotara. Da bi se to postiglo bit će potrebno uspostaviti tačnu evidenciju spomenika kulture i prirode, koje treba staviti pod zaštitu. Dalje, bit će potrebno osigurati sredstva za restauratorske zahvate na ovim objektima i pronaći prostorije za rad ovih dviju veoma značajnih naučnokulturnih institucija.

Gledajući u cjelini, planovi nisu preveć obilati i njihovo ostvarenje ne bi smjelo doći u pitanje. Vjerovati je da će se u rješavanju ovih kulturnih problema angažirati ne samo kulturni radnici već i društveno - političke organizacije i privredni kolektivi. Jer, ma koliko god izgledalo da je posao koji čeka jednostavan i lak, on to ipak u biti nije. Da planovi ne bi ostali planovi, bit će potrebno da se osiguraju bar minimalna materijalna sredstva bez kojih je nemoguće rad ovakvih kulturno - naučnih ustanova. Nadamo se da će tako i biti. Jer, konačno, u pitanju je i prestiž ovog starog grada pod Šubićevcem.

Đ

Na kraju kazališne sezone

Predstave i u selima

15. o. m. Narodno kazalište u Šibeniku završilo je ovogodišnju sezonu, prikazavši u prethodnoj godini osam premijernih predstava i jedan obnovljeni komad. Od stranih djela kazalište je izvelo Manzarjev komad »Naša draga djeca«, zatim Ustinov »Romanov i Julija«, i Weisbroeuv »Baladu o Eulenspiegelu«. Od domaćih autora na repertoaru su prikazani »Ljubav u koroti« Ivaniševića, »Pozdrav Šerifu« Diklića, »Hotel za ludake« Hadžića, zatim »Moj zet direktor« Mandića, »Marija i mornar« Vesne Parun, te obnovljeni komad »Doživljaji Nikolettine Bursaća« Čopića. U okviru proslave 20-godišnjice narodne revolucije kazališni kolektiv je prikazao recital »Ustajte«. Vrijedno je spomenuti da se Čopićevi »Doživljaji Nikolettine Bursaća« već treću godinu uzastopce nalaze na repertoaru ovog kazališta. Ovo djelo izvedeno je dosad 43 puta, što ujedno predstavlja mali rekord.

Narodno kazalište je u skraćenoj sezoni, jer su se obavljali radovi na noviranju rasvjetne mreže, prikazalo 94 predstave

od kojih 27 u selima šibenskog kotara, te na gostovanjima u Zadru i Splitu. Šibensko kazalište je gostovalo u Kninu, Skradinu, Zatonu, Tijesnom, Murteru, Stankovcima, Oklaju, Betini, Krapnju, Rogoznici, Primoštenu i Drnišu. Uz podršku ovog kazališta u Drnišu je otvorena stalna scena i prema novom planu gostovanja šibensko kazalište će prikazati sva djela koja se budu nalazila na novom repertoaru. Primjer Drniša pokazuje da se sa malo dobre volje može dosta učiniti na populariziranju kazališne umjetnosti. Naprotiv, Vođice koje ima daleko bolje uvjete negoli Drniš nije pokazalo dovoljno razumijevanja, iako je od strane šibenskog kazališta postojala želja da do sličnih nastupanja dođe u dvorani Zadrnog doma.

U protekloj sezoni na svim predstavama zabilježen je veoma dobar posjet. Preko 26 hiljada lica gledalo je predstave ovog kolektiva. Najbrojnije posjećen komad je »Romanov i Julija«, i Ivan Kostić. (j)

kojem je na 19 izvedbi prisustvovalo 7 hiljada ljudi. U kazališnoj zgradi bilo je izvedeno oko 50 raznih drugih predaba stranih izvođača. Ovdje su registrirani nastupi kulturno-umjetničkih grupa i društava, zatim priredbe u okviru Jugoslavenskih pionirskih igara, pet koncerata renomiranih umjetnika iz unutrašnjosti zemlje i svijeta, nastupi Hrvatskog narodnog kazališta iz Zagreba i Zagrebačkog dramskog kazališta.

Kako saznajemo u upravi kazališta ovaj kolektiv su napustili glumci Zvonko i Vera Lepetić, zatim Ana Regio, Đorđe i Jelica Jovanović, Nada Veljović, Zlatica Berović, Jan Janković i Viki Ivezić. Kazalište se pobrinulo da za nastupajuću sezonu sklopil angažmane sa novim glumcima. Dosad je poznato da će u novoj sezoni nastupiti Milenko Vesnić iz Prištine, Saša Binder iz Zadra, te Beogradani Nebojša Terzić, Olga Draganić

Uspjeh učenika Muzičke škole u Šibeniku

U Muzičkoj školi je u petak održana završna školska svečanost i tom prilikom su učenicima i učenicama podijeljene svjedodžbe. 16 učenika postiglo je odličan uspjeh, a 37 vrlo dobar. Dobar uspjeh je pokazalo 60, dok je dovoljnim prošlo 24 učenika. Samo 6 učenika nije zadovoljilo ispitnu komisiju. Ispitima nije pristupilo 4 učenika, a isto toliko ih je ostalo neociješnjeno po vlastitoj molbi. Dvojičnici učenika, uslijed bolesti, odgođeni su ispiti za jesenski rok. Opći uspjeh učenika ove škole je svakako među najboljima od njenog postanka.

Na završnoj svečanosti također je istaknuta velika aktivnost škole u protekloj školskoj godini. U tom vremenskom razdoblju škola je priredila u Šibeniku 4 vokalno - instrumentalna koncerta a jedan u Drnišu. Svi ti koncerti održani su u čast 20-godišnjice narodnog ustanka i u okviru Jugoslavenskih pionirskih igara. Osim toga, učenici o-

ve škole nastupili su na akademijama, koje su priredene u povodu Dana žena i 1. maja, a posebno na Općinskoj smotri pionirskih igara. Tri pjevača solista sudjelovala su u koncertnom dijelu priredbe »Mikrofon je vaš«.

Za uspješne nastupe učenika Muzičke škole zaslužni su svi njihovi nastavnici koji su zaista uložili mnogo napora oko uvježbavanja izvedenih muzičkih djela.

ZAVRŠNA SVEČANOST UČENIKA KNINSKE GIMNAZIJE

U nedjelju ujutro u Domu JNA održana je završna svečanost kninske gimnazije u prisustvu daka i brojnih građana.

Osvrt na protekli rad dao je direktor gimnazije profesor Pajo Pajić.

Nakon toga daci su izvelj šareni program, koji se sastojao iz dačkog humora, nastupa solista i izvedbe Nušićeve jednočinke »Analfabeta«.

Po završnoj svečanosti četvoricu učenika Jovanu Bariću, Slobodanu Škariću, Dimitriju Beriću i Urošu Banjeglavu, podijeljene su nagrade (u knjigama) iz fonda »Dositejeva nagrada«, za radove iz oblasti jugoslavenske književnosti, a veći broj učenika dobio je diplome s pohvalama.

Učenici su zatim krenuli u školu, gdje su im saopćeni rezultati o uspjehu i podijeljene svjedodžbe.

U POLJOPRIVREDNOJ ŠKOLI SVEČANOST U ČAST 20-GODIŠNICE USTANKA

U toku prošlog tjedna daci i nastavnici Poljoprivredne škole u Kninu svečano su proslavili 20-godišnjicu ustanka.

O značenju jubileja narodne revolucije govorio je Momir Solaja, predsjednik školskog odbora. Daci su izveli pogodni program, a nakon toga prikazan je film »Vjetar je stao pred zoru«.

Gradska vijećnica

m.o.

gradske vijesti

Sa sjednice NO-a šibenske općine Odgodeno usvajanje Odluke o održavanju čistoće

Na posebnim sjednicama Narodnog odbora općine Šibenik, koje su održane 27. prošlog mjeseca, raspravljeno je pitanje narcrta prijedloga Odluke o održavanju gradske čistoće. U diskusiji je više odbornika obaju vijeća iznijelo nekoliko prijedloga o izmjeni pojedinih stavova, pa je na kraju zaključeno da se usvajanje ove odluke odloži za narednu sjednicu, koja će se održati polovinom ovog mjeseca. Posebna komisija će do tog vremena razmotriti iznesene prijedloge prema kojima će izvršiti korekturu sadašnjeg teksta Odluke.

Oba vijeća su izglasala Odluku o čuvanju i zaštiti teraciranih i asfaltiranih ulica i trgova po kojoj se zabranjuje ulazak vozila u stari dio grada, kao i to da vlasnici zaprežnih kola postavljaju gumene točkove. Isto tako usvojena je Odluka o izmjeni ranije odluke o načinu turističkog logorovanja. Za prvih pet dana šator za jednu osobu naplaćivat će se 50 dinara, za dvije osobe

100, a za četiri osobe 200 dinara. Na sjednici je osnovan Fond za unapređenje fizičke kulture i imenovani su članovi. Za predsjednika Fonda izabran je Ante Validžić.

Zbog povećanog broja individualnih potrošača i javnih česmi povišene su tarife za utrošak vode u selima koja se snabdijevaju iz Zagorskog vodovoda. Prema usvojenom rješenju stanovnici koji koriste javne česme plaćat će 25 dinara po kubnom metru utrošene vode, individualni potrošači 35, industrijska poduzeća 100, a rudnici mrkog ugljena u Siveriću 60 dinara. Usvojeno je također rješenje o davanju suglasnosti na posebne Ptt tarife, koje je donio radnički savjet Ptt poduzeća za saobraćaj Šibenik, te rješenje o davanju suglasnosti na zaključak radničkog savjeta TLM »Boris Kidrič« da se osnuje samostalno poduzeće pod nazivom Tvornica aluminijskih konstrukcija Šibenik. Na sjednici su usvojena rješenja o davanju

zajma Električnom poduzeću Šibenik, zatim ugostiteljskom poduzeću »Jadrija«, »Autotransportu« i »Gradskom magazinu« za nabavku osnovnih odnosno obrtnih sredstava.

Usvojeno je i rješenje o sklanjanju zajma kod Fonda za stambenu izgradnju u svrhu podizanja objekta koji će koristiti socijalno nezbrinuta lica sa teritorija šibenske općine. Sa 10 milijuna dinara odobrenog zajma izgradit će se 10 jednosobnih stanova. Ovaj objekt vjerojatno će se podići u predjelu Crnica.

Koncert Muzičke škole

27. prošlog mjeseca Muzička škola priredila je u Narodnom kazalištu V vokalno — instrumentalni koncert, koji je ujedno bio i posljednji u ovoj školskoj godini. Ovaj koncert održan je u okviru 20-godišnjice narodnog ustanka i Jugoslavenskih pionirskih igara. Pod stručnim vodstvom nastavnika ove škole Nikole Bašića, na programu su se nalazila djela stranih autora. Pored komornog orkestra i mješovitog zbora nastupili su kao solisti tenor Milivoj Mravak (nastavnik, Bruno Belamarić), učenik II razreda srednje muzičke škole i Arinka Mazalin (nastavnik Sekso Marija), učenica VI razreda ove škole koja je pojedine točke programa pratila na klaviru. Publika je pozdravila izvodače, koji su veoma skladno izveli pojedine točke.

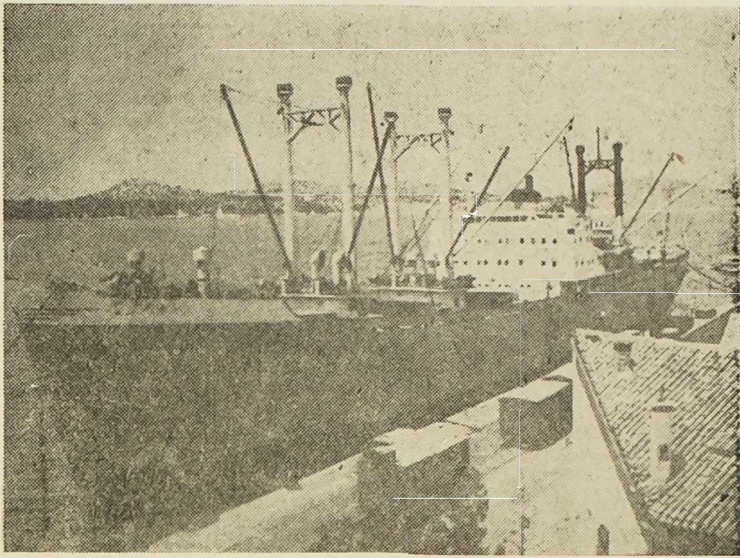
KONCERT »KOLA«

Na Dan borca — 4. srpnja radničko kulturno — umjetničko društvo »Kolo« priredit će u povodu 20-godišnjice narodnog ustanka koncert na kojem će nastupiti mješoviti zbor pod vodstvom Nikole Bašića. Koncert će se održati u bašti Doma JNA (ex Kosovo) sa početkom u 20.30 sati. U slučaju slabog vremena koncert će se održati u Narodnom kazalištu.

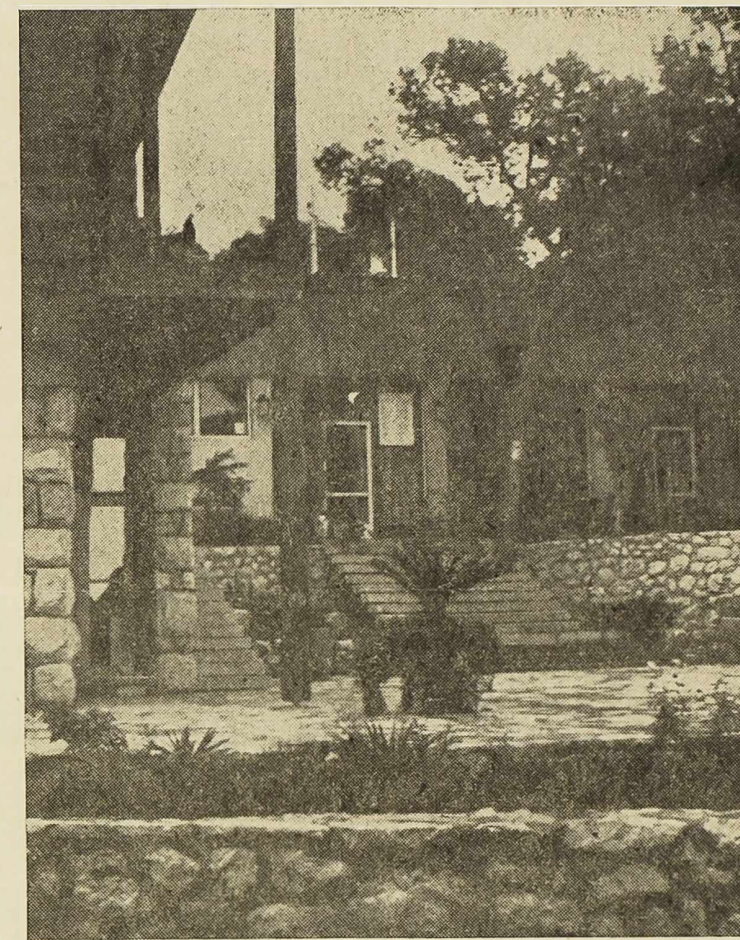
USPOSTAVLJENA AUTOBUSNA PRUGA ŠIBENIK - MURTER I OBRATNO

Šibensko autotransportno poduzeće uspostavilo je 1. ov. mj. autobusnu prugu Šibenik - Murter i obratno. Na ovoj relaciji saobraćaju 2 autobusa koji svraćaju u Vodice, Tribunj, Tjesešno i Betinu. Prvi autobus polazi iz Šibenika u 7.30 sati sa željezničke stanice, a sutradan se vraća iz Murtera 4 sata, dok drugi autobus polazi sa Martinske u 13.30 sati a vraća se sutradan iz Murtera u 9 sati.

foto-kronika

Trgovački brod »Šibenik« nije tako česti gost ovog grada, čije ime nosi po svim morima svijeta. Sjećamo se kada je, tek nakon što je bio izgrađen, prvi put doplovio u našu luku, odakle su ga građani ispratili na prvo veliko putovanje, želeći mu, kao i svakom našem pomorcu, dobro more. Od tada je vrijeme već poodmaklo i ovaj novi brod prešao je mnoge tisuće milja. Ovog puta zadržao se u luci oko tjedan dana ukrcajući olovo i drugu robu za daleke zemlje. Isplavio je 30. junā s našim pozdravima i željama da se opet vrati.

Restauracija »Dubravka« na Šubićevcu tek je »oživila« u posljednja dva mjeseca. Nakon dugih i hladnih mjeseci, kada je ovamo svraćao samo po koji romantični par, tražeći tišinu u samoci, danas se već osjeća da nastupa mukotrpno vrijeme, kada ćemo se skoro morati boriti za svako mjesto i za svaku sjedalicu. U ljetnim mjesecima to je neizbježno pri današnjem stanju naših ugostiteljsko - zabavnih kapaciteta. (J. C.)

BENIK KROZ TJEDAN

KINEMATOGRAFI

ESLA«: premijera francuskog filma — VARALICE — (do 5. VII)

Premijera njemačkog filma — PETROGRADSKJE NOCI — (6-10. VII)

APRILA«: Premijera američkog cinemaskop filma u boji — AUTOBUSNA STANICA — (do 4. VII)

Premijera mađarskog filma — JUBAV NA RASKRŠĆU — (5-6. VII)

Premijera američkog cinemaskop filma u boji — POSLJE-DONJA OBALA — (7-12. VII)

DEŽURNE LJEKARNE

7. VII — II narodna — Ulica Bratstva i jedinstva.

8. — 14. VII — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

Matični ured

ROĐENI

Mirko, dr Ive i Beatrice Merić; Ankica, Ivana i Jele Čelić; Milan, Mile i Božice Rogić; Tomislava i Marije Marolt; Anjo, Mladena i Marije Ercević; Mladena, Mladena i Jela Slavica; Mladen, Mile i Nenke Klisović; Vesna, Pavla i Ante Kardum; Vinka, Ante i Mire Mrcela; Josip, Stanka i Ljiljane Rajčić; Ante, Frane i Emile Rajčić; Anđelka, Dušana i Kornelije Mršić; Dragan, Srećka Mirjane Kale; Pavle, Miodraga Vuke Zambata; Nenad, Ilije i Zilice Majstorović; Meri, Marina i Jele Grubelić; Draženka, Ana i Ike Cepnja; Ljiljana, Ante i Antice Corkalo; Vedrana, Iragana i Milena Ilić; Ivica, Jela i Darinke Palinić i Nera, Bosa i Haidele Jugović.

VJENČANI

Vikario Josip, dramski glumac — Dunkić Katica, nastavnica; Bilac Ante mehaničar — Mirović Frana, službenik; Jurišić Ante, penzioner — Božiković Anđela, službenik; Đokić Blagoje, zemljoradnik — Laća Milena, maćica; Živković Niko, radnik Živković Stana, maćica; Mrca Marinko, pomorac — Roman Marija, maćica i Mišićki Kažimir, pomorac — Pašara Ljubica, maćica.

UMRLI

Kontić Marija rođ. Matić, stara 30 god.; Japundžić Anka rođ. plundija, stara 35 god.; Budimir Marija rođ. Topčić, stara 69 d. i Kuvac Stana rođ. Močić, stara 33 god.

POVIŠENE TARIFE PTT USLUGAMA

Od 1. srpnja ove godine uvedena je posebna poštansko - telegrafika tarifa na području Šibenika. Na osnovu toga za jednogovornu jedinicu mjesnog teleskog razgovora naplaćivat će se 20 dinara. Za mjesnu telesku pozivnicu plaćat će se 10 dinara, te za obavještenje o poruci mjesne telefonske poruke naplaćivat će se 20 dinara. Osim toga, dostava paketa težine 5 kg težine naplaćivat će se 5 dinara, a za paket koji preteži tu težinu 100 dinara.

OBAVIJEST

Upis djece od 3. do 10. godine ota za prijem u dječji vrtić, koji se početkom mjeseca rujna ove godine otvara na Baldekinu, ovi će se u prostorijama Bloka RN Baldekin 6., 7. i 8. srpnja 1961. godine od 18 do 20 sati. PČINSKI ODBOR DRUŠTVA »NASA DJECA« ŠIBENIK

Zamjena stana

Mijenjam dvosobni stan u Dubrovniku, Boškovićeve 5 (centar grada) za odgovarajući u Šibeniku. Za informacije obratiti se Slobodnoj plovidbi Šibenik.

Polučen dobar uspjeh na završnim ispitima

Završnim ispitima na šibenskoj gimnaziji pristupio je ove godine 91 kandidat. 79 učenika položilo je s uspjehom, dok su dvanaestorica upućena na ponovno polaganje u jesenskom roku. Petorica nisu zadovoljila

PODJELA SVJEDODŽABA U OSNOVNIM ŠKOLAMA

U svim osnovnim školama na području šibenske općine izvršena je u petak 30. lipnja podjela svjedodžaba. Time je i službeno završena školska godina. Učenicima je dan odmor do 1. rujna ove godine.

6. SRPNJA ZAVRŠAVA FLUOROGRAFIJANJE STANOVNIŠTVA

U završnoj fazi nalazi se akcija na fluorografiranju stanovništva. U Šibeniku ono završava 6. srpnja, kada će se izvršiti pregled stanovnika gradskih predjela Ražina i Mandaline. U ovoj akciji bit će obuhvaćeno više od 100 hiljada žitelja šibenskog kotara.

OSUĐEN NA DVIJE GODINE STROGOG ZATVORA

Okružni sud u Šibeniku kaznio je sa dvije godine strogog zatvora Veljka Čenića, bivšeg šefa računovodstva trgovačkog poduzeća »Sloga«. Na raspravi, koja je održana 29. prošlog mjeseca, utvrđeno je da je okrivljeni Čenić u razdoblju od rujna 1960. do travnja ove godine izvršio falsifikate na način, što bi zamolio bankovne službenike da mu ovojere uplatnice na iznose, koje je on ranije podizao u nekim prodavaonicama ovog poduzeća i time prčinio štetu u vrijednosti od 602 hiljade dinara. Okrivljeni je također dužan da povrati uzeti novac. Učinjeno djelo sud je kvalificirao falsifikatom i pronevjerom.

POŽAR U KANALU

U četvrtak kasno po podne na desnoj strani šibenskog kanala izbio je požar. Požar se širio velikom brzinom uslijed vjetra. Cim je požar izbio šibenski vatrogasci, vatrogasne jedinice privrednih organizacija, pripadnici JNA, milicija i kupaci intervenirali su i lokalizirali požar. Gašenje požara trajalo je više od 3 sata.

Požar je prouzrokovan nepažnjom jednog dječaka, koji je pekao dagnje. Vatra je zahvatila površinu od 3 tisuće m². Izgorjelo je 200 borova i 10 stabala maslina. Šteta se cijeni na preko 180 tisuća dinara. Šteta je mogla biti daleko veća da nije bilo brze intervencije vatrogasaca. (m.o.)

JOŠ DVIJE NOVE TRAFOSTANICE

Dvije nove trafostanice od 10/04 kW na Šubićevcu i na Križu pustit će se u rad do 10. srpnja. Za ove trafostanice utrošeno je oko 40 milijuna dinara. Nove trafostanice pridonijet će mnogo boljoj opskrbi električne struje tih dijelova grada.

na seminarskoj, a šestorica na klauzurnoj pismenoj radnji, dok jedan učenik nije zadovoljio na usmenom dijelu ispita. U općem uspjehu 16 učenika položilo je ispite s odličnim, 39 sa vrlo dobrim, 23 sa dobrim, jedan sa dovoljnim, a 12 sa nedovoljnim uspjehom. Srednja ocjena iznosi 3,50. To je bila prva generacija šibenskih gimnazijalaca koja je pristupila novom načinu polaganja. Tokom ispita moglo se zapaziti da je novi način u potpunosti opravdao svoje usvajanje i pokazao prednosti u odnosu na dosadašnji način polaganja završnog ispita.

I na učiteljskoj školi završio je diplomski ispit kojemu je pristupilo 30 kandidata. 29 ih je položilo s uspjehom, dok je jedan učenik upućen na popravni ispit.

AUTOBUSNA VEZA DO SLAPOVA KRKE

Šibenski »Autotransport« u vodi od 1. o. m. redovnu dnevnu autobusnu vezu do slapova Krke. Autobus polazi iz Šibenika u 9.20, a sa slapova Krke se vraća u 16.45 sati.

NEDOVOLJNO TRŽNIH INSPEKTORA

U polugodišnjem izvještaju tržne inspekcije NO-a šibenske općine konstatirano je da je aktivnost tržne inspekcije daleko bolja nego u istom razdoblju prošle godine. Organi tržne inspekcije izvršili su 182 pregleda među kojima je samo od suca za prekršaje kažnjeno 77 osoba u vrijednosti od preko 200 tisuća dinara. Također je podneseno 19 rješenja za uklanjanje nepravilnosti u radu privrednih organizacija. Okružnom javnom tužilaštvu podneseno je 15 prijava za privredne prijestupe. U izvještaju o polugodišnjem radu navodi se da u Šibeniku djeluje 39 poduzeća i radnji koji podležu kontroli, ali da inspekcija ne može dobro obaviti kontrolu jer ima svega dva inspektora. (m.o.)

DALJE UREĐENJE RESTAURACIJE »DUBRAVKA«

Na svom posljednjem sastanku radnički savjet ugostiteljskog poduzeća »Narodni restoran« zaključio je da se nastave radovi na uređenju restauracije »Dubravka« na Šubićevcu. Ovih dana pristupit će se uređenju skladnišnog prostora rasvjete i podići će se podij za glazbu. Osim toga restauracija »Dubravka« angažirala je za ljetnu sezonu plezni orkestar »Alka« iz Osijeka.

UKLONTIĆE SE GREBEN ISPRED DOBRIKE

Petnaest milijuna dinara osigurano je za prvu etapu da se ukloni podvodni greben ispred obale Dobrike, koji je brodovima smetao pri pristajanju. Taj dio luke vrlo je važan za pomorsku privredu, jer je Dobrika najdublja obala na Jadranu preko koje je išao sav izvoz i uvoz usmjeren preko luke.

Kako radi Servis za pranje rublja?

Tu nedavno, na Poljani, susreo sam jednog poznanika, zaustavio se pa smo izmijenili nekoliko uobičajenih riječi. Svakodnevnih. I tek na rastanku upao mi je u oko zavežljaj, ispod njegovih sunceom opaljenih ruku.

— Što si se tako nakitio? — rečem, to tek toliko, bez neke naročite znatiželje.

— Idem do servisa - veli - robu sam pokupio, dvije tri košulje.

Preko praga servisa za pranje rublja, koji za sada radi u okviru »Čistoće«, prekorčili smo gotovo u isto vrijeme.

Ja bez naročito posla, prijatelj da ostavi na pranje u prijamu rublje.

Pokucao je na prijemni prozorčić. Za čas se u prorezu pojavilo lice mlade žene.

— A robu — kazala je — vi dolazite prvi put.

Zavežljaj se našao s one druge strane, i nakon što je pregledan, pojedini komadi rublja upisani su na potvrđnicu. I iznos sume koju treba platiti kada se roba podigne.

— Može li do subote — upitao je.

— Budite bez brige bit će gotovo.

Prijatelj nije imao što više pitati. Mene je zanimalo još ponešto. Zamolio sam poslovođu Nadu Bašić za nekoliko kratkih informacija.

Na naše pitanje kako ide posao tek uhodani, poslovođa

nam je rekao: »Za početak smo sasvim zadovoljni. Posla ima, a uvjereni smo da će ga u buduće biti i još više. Stranke su bez iznimke zadovoljne i to nam je garancija. Mi se trudimo, a znate, ni jedan početnik nije baš tako lak. Sada je mnogo više interesanata nego u početku.«

— Možete li to potkrijepiti nekim podacima?

— Svakako. Evo da uzmemo samo promet koji smo učinili u prvom mjesecu rada i u ovom zadnjem, lipnju. U trećem mjesecu, a servis je počeo rad 8. marta, učinili smo promet u iznosu od 210 tisuća dinara, u travnju 280, svibnju 330, a u ovom mjesecu 370 tisuća dinara.

— Zanimalo bi nas tko se najviše koristi uslugama servisa?

— Pa najviše je samaca, što je i razumljivo, no i mnoge porodice donose nam robu na pranje i peglanje. Pored toga, uslugama naše radnje koriste se i pomorci. U svemu ih je do sada 340.

— A kakva su vaša tehnička pomagala?

— Servis raspolaže s tri stroja za pranje rublja od po 7 kg., dvije centrifuge za sušenje rublja i valjkom za peglanje.

— Zanimalo bi nas kako teče sam proces pranja?

— Kada stranka preda robu, onda je razvrstavamo prema čistoći i boji. Nakon što

se roba stavi u strojeve za pranje, pušta se topla voda od 40 stupnjeva, te se tako pere 15 minuta. Poslije toga opet topla, ali sada 95 do 100 stupnjeva. Ovo traje nekih 15 do 20 minuta. Nakon toga dolazi ispiranje, koje se vrši četiri puta: dva puta u toploj, a dva puta u hladnoj vodi po 5 minuta. Kada se to uradi roba se prebacuje u centrifugu za cijeđenje, gdje se izgubi oko 50 posto vode. Sasvim razumljivo, kasnije se roba pegla, kako koja: nešto na valjku za peglanje, a nešto ručno.

Nakon ovog kratkog razgovora, koji je uglavnom iscrpio našu znatiželju, s drugaricom poslovođom Nadom Bašić, otišli smo prostorijske servisa za pranje rublja. Servis radi u četiri odjeljene i ne velike prostorije. I u njima deset žena i djevojaka, s vrijednim rukama i željom da se stranka udovolji. Da se na vrijeme dobije bijela lijepo ispegлана košulja s kojom će se neke večerji poći u kino, ili teatar, ili bilo gdje.

Iz razgovora s nekim nadošlim već »starim« mušterijama doznali smo da su sasvim zadovoljni. Punji su hvale. Nema razloga da im ne vjerujemo. A kada je tako, što možemo još da kažemo? Možda jedino da onome tko je zainteresiran kažemo broj telefona servisa. Toliko, ako treba neka informacija. Pa, dakle, nazovite 711!

— Kadak stranka preda robu, onda je razvrstavamo prema čistoći i boji. Nakon što

se roba stavi u strojeve za pranje, pušta se topla voda od 40 stupnjeva, te se tako pere 15 minuta. Poslije toga opet topla, ali sada 95 do 100 stupnjeva. Ovo traje nekih 15 do 20 minuta. Nakon toga dolazi ispiranje, koje se vrši četiri puta: dva puta u toploj, a dva puta u hladnoj vodi po 5 minuta. Kada se to uradi roba se prebacuje u centrifugu za cijeđenje, gdje se izgubi oko 50 posto vode. Sasvim razumljivo, kasnije se roba pegla, kako koja: nešto na valjku za peglanje, a nešto ručno.

Nakon ovog kratkog razgovora, koji je uglavnom iscrpio našu znatiželju, s drugaricom poslovođom Nadom Bašić, otišli smo prostorijske servisa za pranje rublja. Servis radi u četiri odjeljene i ne velike prostorije. I u njima deset žena i djevojaka, s vrijednim rukama i željom da se stranka udovolji. Da se na vrijeme dobije bijela lijepo ispegлана košulja s kojom će se neke večerji poći u kino, ili teatar, ili bilo gdje.

Iz razgovora s nekim nadošlim već »starim« mušterijama doznali smo da su sasvim zadovoljni. Punji su hvale. Nema razloga da im ne vjerujemo. A kada je tako, što možemo još da kažemo? Možda jedino da onome tko je zainteresiran kažemo broj telefona servisa. Toliko, ako treba neka informacija. Pa, dakle, nazovite 711!

— Kadak stranka preda robu, onda je razvrstavamo prema čistoći i boji. Nakon što

se roba stavi u strojeve za pranje, pušta se topla voda od 40 stupnjeva, te se tako pere 15 minuta. Poslije toga opet topla, ali sada 95 do 100 stupnjeva. Ovo traje nekih 15 do 20 minuta. Nakon toga dolazi ispiranje, koje se vrši četiri puta: dva puta u toploj, a dva puta u hladnoj vodi po 5 minuta. Kada se to uradi roba se prebacuje u centrifugu za cijeđenje, gdje se izgubi oko 50 posto vode. Sasvim razumljivo, kasnije se roba pegla, kako koja: nešto na valjku za peglanje, a nešto ručno.

Iz razgovora s nekim nadošlim već »starim« mušterijama doznali smo da su sasvim zadovoljni. Punji su hvale. Nema razloga da im ne vjerujemo. A kada je tako, što možemo još da kažemo? Možda jedino da onome tko je zainteresiran kažemo broj telefona servisa. Toliko, ako treba neka informacija. Pa, dakle, nazovite 711!

— Kadak stranka preda robu, onda je razvrstavamo prema čistoći i boji. Nakon što

Žarko Carić

IZDAJA

Bila je jesen, magla, svuda mokro. Nije padala kiša već gusta bijela vlaga. Vidljivost je bila mala. Po ovakvom vremenu putuje se samo kad se pismom i telefonom ne mogu da obavljaju poslovi; po ovakvom vremenu čovjek proklinje službu i službeni put.

Vagon je bio gotovo prazan. U jednom kupcu sjedila su dva čovjeka dijagonalno u uglovima. Svaki od njih je na tenane, bez žube, obavljao poslove putnika: prelistavao novine, gledao u vozni red, pušio i dokono razmišljao; sve to u skladu s bijelom pamučnom tišinom kroz koju je putovao voz.

Na jednoj stanici, kad su prešli polovinu puta, jedan od njih je narušio taj mir, ulazio je i izlazio iz kupca i gledao kroz prozor. Drugi se i nesvjesno uključio i započeo razgovor:

»Vi ovdje silazite?«

»Ne. Gledam, možda putuje netko poznat.«

Voz je krenuo.

»Kraj ove stanice«, nastavio je putnik, »jednom sam u ratu, 1942., prelazio prugu. Bila je vrućina osigurana. Svud patrole. I iste noći opet nazad. Nije padala kiša i nije bilo magle. Vidjelo se na kilometar. Išli smo po zadatku i bili sretni što ga nije trebalo izvršiti; bar tada je tako izgledalo. Išli smo nas dvojica, ja i jedan drug.«

naša priča

Drugi putnik se udobnije namjestio, opustio mišice, ugasio pogled, samo je sluh ostao živ kao kod priča u dugo nekontrolirano vrijeme. Prvi putnik je pričao polako, ne smišljajući iz duše, riječi su se nizale same, ravnodušne prema temi, događaji se nenametljivo vezali jedan za drugi. A voz je, nisu primjećivali, putovao dalje.

»I kad god prolazim ovim krajem sjetim se tog, jer slučaj je neobičan. Rijedak. Mi smo u to vrijeme čistili ovaj teren. Tu, negdje ispod pruge, leži to selo; ne vidi se od magle. Otac mog druga bio je predsjednik općine, ustaški tabornik ili tako nešto. Poznat ustaša.«

Pripovjedač se oslonio na ruku i okretno prema čovjeku koji je slušao. Priča je potekla dalje.

Na jednom sastanku sin - partizan rekao je: »Drugovi, vi znate da je moj otac ustaša i da je odgovoran za nekoliko života. Mi takve osudujemo na smrt. S njim se do sada čekalo — ne znam zašto. Ja da to uradim — nemojte, bio bih politički onemogućen na ovom terenu, a i zbog mene samog. Tko će poći da ga likvidira, ja ću ga odvesti. Ja znam svaku travku, mi ćemo proći gdje ni ptica ne može.«

Partizani su oklijevali. Taj prijedlog je iznenada došao i ma koliko da su bili spremni i hov drug nikad ne priča o svojoj porodici, kao na teže akcije, ovdje su začuvali. Znali su da njida je nahoće. I ako sada priča — to je onda kraj, on dalje ne može. Nikad nije pričao o svom selu ni želio da ga vidi. On nije znao za ukus pogaća koju šalje majka. Njemu djetinjstvo nije mahalo rukom na pozdrav. Ta rana ostavila je ožiljak i ukoliko se on kao dobar borac više uzdizao utoliko je to sve dublje peklo.

»Svejedno je, drugovi tko je u pitanju. Je li? Pa, čemu onda odlaganje? Ja znam da je i

vama nezgodno, ali ja dalje ne mogu ovako. Svakome od vas ja bih pomogao.«

Glas mu je bio kao i uvijek, čist, odlučan, grlo ga nije iznevjerilo, ali tko je gledao u tog mladića vidio bi mu na licu one sitne treptaje — ranice u glasu — koje nije mogao da čuje. I njegov najbolji drug, putnik koji priča, javio se.

»Ne treba ti da me vodiš. Ostani. Bolje je. Netko će mi pokazati put. Uzet ću kurira. To bar nije teško.«

Ostali su i dalje ćutali. Ovaj dijalog bio je odluka.

»Ja ću da pođem. Znam put, znam gdje su straže, pas me poznaje, samo noć može tako tiho da uđe u kuću. A usput, volio bih da vidim to mjesto.«

I od tog trenutka kad je progovorio o svom mjestu i porodici počelo je djetinjstvo da se nečujno i bosonogo vraća u život ovog čovjeka. Stope ranih godina ostavljaju trag. U njima je uvijek toplo, čovjek ih uvijek nalazi i želeli da u njih stane.

Čim su se približili prugi on je našao njihov trag. Tu, u tom viru, često se kupao. — »Evo, to je taj vir«, — pokazivao je svom drugu. — »A na ovim johanama, tu smo se penjali i ljuljali. Evo, sa ove sam na ovu prolazio. Ne vjeruješ? I sad bih mogao. Onda smo trčali ovom stazom. Ej, što smo bili laki! A nožice samo titraju«. Drugi partizan je mislio na prugu; kako je preći? A ovaj je nastavljao da iz svega izvuče topli dodir svog djetinjstva. Kad su došli do dvorišta osjetio je kako mu se gorki grč savija u grlu. Pozvao je psa i ušli su. Pas je skakutao. Stajali su neko vrijeme bez riječi.

»Sačekaj ti tu, idem ja ipak da sa starim malo razgovaram.«

»Dobro, ajde, ali ne zadržavaj se dugo.«

»Ne brini.«

Noć je bila vedra, prostrana, topla. Na nebu su se igrala svjetla. Partizan je sjeo uz dud u sjenku, tako je mogao da vidi svakog tko pođe u kuću ili izađe iz nje.

Poslije nekog vremena izašao je njegov drug.

»Prišao stari da saraduje. Pitao sam ga za sve. Dobijali smo netačne podatke, nije on takav. Znao sam ja da tu nešto nije u redu.«

»Još bolje.«

Pozvao je svog druga u kuću. Ovaj je odbio jer je smatrao da je dobro ako ostane na straži.

»Ne boj se, to je moj stari«, — reče gotovo bolesnim glasom sin.

»Ne bojim se, ali ako nas zateknu kompromitirat ćeš starog.«

Otišao je opet u kuću. U razgovoru otac i sin zaboravili su da vrijeme prolazi. Partizan je pokucao na prozor. Otac ih je ispratio, poljubio se sa sinom i rastali su se.

Svanjivalo je. Jedva su prešli prugu.

»I od tog vremena«, — nastavio je putnik da priča, — »polako je nestajalo našeg prijateljstva. Izbjegavao me je. Otac se nije popravio, nastavio je sa zločinima, a moj drug je stalno bio potišten, ćutljiv i neobazrivo hrabar. Poginuo je u jednoj maloj akciji, svojom greškom, nepotrebno.«

Voz je stao. »Zagreb« vikali su kondukteri.

»Kako je vrijeme brzo prošlo«, — reče putnik koji je slušao. Pripovjedaču bi žao što i život može da bude dokoličarska priča i ode bez pozdrava.

Iz medicine

U posljednje vrijeme mnogo se govori i piše o opasnosti i strahu od radioaktivnog zračenja. Strah od radioaktivnog zračenja je posljedica straha koji svijet osjeća od svega što je u vezi s atomskom energijom s jedne i pogrešnog tumačenja s naučnih ispitivanja i postignutih rezultata u toj oblasti s druge strane.

Nema sumnje da radioaktivno zračenje štetno utiče na čovječji organizam, naročito na ona tkiva i organe koji se sastoje od takozvanih radiosjetljivih ćelija, a to su ćelije spolnih žlijezda, organa u kojima se stvara krv (koštana srž), ćelije sluznica pribora za varenje, kože i oči. Za osobe koje su bile izložene radioaktivnom zračenju, postoji opasnost da nastupi prolazna i trajna sterilnost to jest nesposobnost za oplodjenje, opasnost od kasnog javljanja neke krvne

Psihoza zračenja

bolesti, (teške malokrvnosti, razne vrste leukemije, tj. oboljenja koja se ispoljavaju znatnim povećanjem bijelih krvnih zrnaca u perifernoj krvi s istovremenim znatnim povećanjem mladih ćelija iz kojih se razvijaju bijela krvna crnca). Poslije svakog jačeg radioaktivnog zračenja nastaje opasnost i od pojavljivanja raka u nekom organu zračene osobe. Za tu opasnost od značaja je količina tkiva koje je bilo zračeno, vremenska raspodjela i količina zraka koje su zračile isto tkivo, vrsta radioaktivnog zračenja i starost zračene osobe.

Povećanje radioaktivnog zra-

čenja ima i negativno genetičko djelovanje to jest štetno utiče na nasljedne pojave kod čovjeka i životinja na taj način što prouzrokuje mutacije to će reći nove nasljedne osobine koje se javljaju odmah i koje su u ovom slučaju, za čovječji rod gotovo uvijek štetne. Prema savremenom stanju nauke sigurno je da postoji opasnost da ćelije koje prenose nasljedne kada se intenzitet radioaktivnog zračenja kreće između 5 do 150 p (p je rendgenska jedinica zračenja), a vjerovatno opasnost postoji ako se on nalazi između 30 i 80 p.

Treba imati na umu da je cio živi svijet izložen prirodnom radioaktivnom zračenju (kozmički zraci), koje iznosi 0,1 p za godinu dana ili oko 5 do 6 p za prosječan čovječji život. Ovoj vrsti radioaktivnog zračenja živi svijet je izložen u cjelini i neprekidno. Uz prirodno radioaktivno zračenje, savremeno čovječanstvo je podvrgnuto i vještačkoj radioaktivnosti zbog zagađivanja okoline radioaktivnim padavinama od atomske industrije kao i uslijed taloženja radioaktivnih čestica u vidu radioaktivne prašine poslije eksplozije atomskog oružja.

Prema proračunima, najvećih pesimista među naučenicima vještačka radioaktivnost se u posljednje vrijeme povećala za 20 odsto od prirodne radioaktivnosti što povećava njen procenat od 0,17 na 0,21. Prema tome tako neznatno povećanje predstavlja naročitu opasnost za čovječje zdravlje. Čak kada bi čovjek u toku svog života primio 5 do 6 p radioaktivnog zračenja, ne bi bila prekoračena maksimalna dopuštena doza (doza tolerancije) preko koje bi nastojala opas-

SPORT-SPORT-SPORT

Nastup danskih nogometaša

„Šibenik“ će nastupiti u najjačem sastavu

Danas će se u okviru 20-godišnjice revolucije odigrati prijateljska međunarodna nogometna utakmica. Šibenskom drugoligašu u goste dolazi nogometni klub »Vejlje Boldklub«, koji je dva puta (1958. i 1959.) nosio primat u Kupu Danske, a jednom je i to 1958. godine osvojio državno prvenstvo. To je jedan od najboljih danskih klubova, što očito govori njegov plasman u posljednjim godinama. »Vejlje Boldklub« je u posljednje dvije sezone osvojio treće mjesto u danskoj nogometnoj ligi.

U njegovim redovima nalazi se nekoliko izvrsnih nogometaša, dobrih tehničara i izvanrednih strijelaca. I trojicu članova koji su se na Olimpijadi u Rimu nalazili u danskoj reprezentaciji. Oni su bili najveće iznenađenje na posljednjim olimpijskim igrama, jer su uspjeli pobijediti daleko poznatije ekipe — Argentinu, Poljsku i Mađarsku. U finalnoj utakmici susreli su se sa jugoslavenskom reprezentacijom, ali po svemu sudeći uslijed ranih napornih igara oni su posustali, osvojivši srebrnu medalju. Od 1958. godine među značajnije rezultate, koje je postigao »Vejlje Boldklub«, ubrajaju se ovi: 4:3 protiv Atletico Portogesia (Brazil), 3:3 sa Norrkopingom (Švedska), 2:2 Glasgow Rangers, 9:3 Marl (Njemačka), 3:2 protiv Radničkog (Beograd), 0:3 protiv Arsenala (Engleska).

Među rimskim olimpijcima bili su članovi ovog kluba: Paul Jensen, branič, kapetan reprezentacije, u državnom timu igrao 24 puta, zatim Henning Enoksen, najbolji danski nogometaš, lijeva spojka, nastupio za državnu reprezentaciju 28 puta i Tommy Troelsen, desna spojka, 20 puta reprezentativac.

Vratari: Hildebrandt, 17 godina star, igrao u danskoj izabranoj momčadi, Serensen, 26 godina, jedanput reprezentativac, sada bolestan.

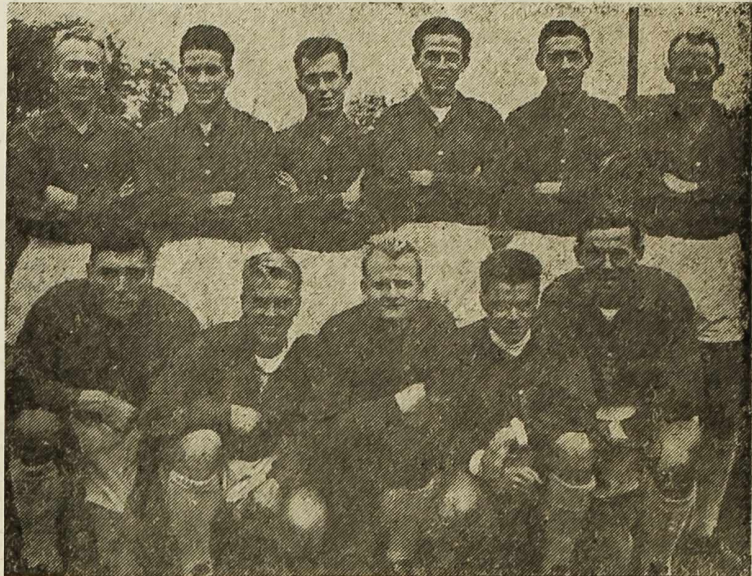
Braniči: Jensen, 26 godina star, poznati reprezentativac, Johansen, 29 godina star, 4 puta reprezentativac.

Srednji red: Brinck, 20 godina, Petersen, 28 godina star, Paulsen, 28 godina, izvanredan tehničar.

Navala: B. Jensen, 18 godina, veliki talenat, C. Serensen, 23 godine, danski juniorski reprezentativac, J. Paulsen, 26 godina, dobar tehničar, K. Paulsen, 18 godina, perspektivni igrač, T. Troelsen, 20 godina, poznati reprezentativac, Enoksen, 26 godina, po-

znati reprezentativac i petoplasirani nogometaš na rimskoj olimpijadi, Mejer, 30 godina, tri strijelac.

»Šibenik« će nastupiti u najjačem sastavu, a utakmica počinje u 17.45 sati.

Danska ekipa »Vejlje Boldklub«

Na bledskoj regati

Trijumf četverca šibenske „Krke“

Pobjeda nad renomiranim čamcima

Na Bledskom jezeru počela je tradicionalna XI internacionalna veslačka regata na kojoj sudjeluje 85 posada sa oko 300 veslača i veslačica iz Čehoslovačke, Poljske, Demokratske Republike Njemačke, Italije, Rumunjske i Jugoslavije.

Jugoslaveni su se danas uspješno suprotstavili gostima. Najveći uspjeh postigla je posada Krke. U četvercu bez kormilara Šibenčani su prvi stigli na cilj ispred reprezentativnih predstavnika Rumunjske, Poljske i Italije!

Krkina posada vodila je duž cijele staze. U finišu je izgledalo da će renomirani rumunjski predstavnici dostići Jugoslavene, ali to je bila tek varka. Škarica, Lambaša, Vrcić i Guberina u posljednjih su stotinjak metara povećali razliku na više od dvadeset metara i

»BORAC« — »VRPOLJE« 3:1

Prijateljska nogometna utakmica, koja je u nedjelju odigrana u Jadrtovcu između domaćeg »Borca« i »Vrpolje« završena je zasluženom pobjedom domaće ekipe sa rezultatom 3:1. Istakle su se obje obrane. Pred oko 200 gledalaca slabo je sudio Petković. (JP)

»ŠIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza rad-

nog naroda kotara Šibenik

Uredništvo: Šibenik — Ulica

Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-82

Direktor: Marko Jurković

Glavni i odgovorni urednik:

NIKOLA BEGO

Uređuje redakcijski kolegij

Tekući račun: Komunalna ban-

ka Šibenik broj 435-70-1-7

Rukopis se ne vraćaju

Pretpлата za tri mjeseca 130,

za pola godine 260,

godinu 520 Din

Tisak: »Štampac« - Šibenik

Pažnja putnicima!

AUTOTRANSPORT - ŠIBENIK obavještava putnike da od 1. VII do 31. VIII 1961. uvodi slijedeće sezonske autobusne linije:

1. ŠIBENIK - BEOGRAD I OBRATNO sa polaskom iz Šibenika u 3.30 te dolaskom u Beograd u 22.30 sati. Iz Beograda polazak u 4.45 dolazak u Šibenik 23.45 sati. Linija svakodnevna u oba smjera u kooperaciji sa »Lastom« iz Beograda.

2. ŠIBENIK - LJUBLJANA i obratno sa polaskom iz Šibenika u 10.45, dolazak u Ljubljani 22.50 sati. Iz Ljubljane polazak u 5.30, dolazak u Šibenik u 17.30 sati. Linija svakodnevna u oba smjera u kooperaciji sa »Ljubljana - Transportom«.

3. ŠIBENIK - ZAGREB preko Biograda i Plitvica i obratno sa polaskom iz Šibenika u 4.30, dolazak u Zagreb u 16.15 sati. Iz Zagreba polazak u 5.15, dolazak u Šibenik u 17.10 sati. Linija svakodnevna u oba smjera u vlastitom pogonu.

TVORNICI GLINICE I ALUMINIJA LOZOVAC — KOMISIJA ZA STIPENDIJE RASPISUJE NATJEČAJ ZA

Dodjeljivanje stipendija

NA FAKULTETIMA:

— dva kemičara

— jedan metalurg

— jedan strojar

— dva elektrotehničara

— jedan ind. psiholog

NA SREDNJIM ŠKOLAMA:

— dva kemičara

— jedan strojar

Rok natječaja 31. VIII 1961. godine.

Dr L.S.